

**EENS NIET
ZIJN VOLK...**

J.A. Hensen

**Mijn volk gaat te gronde
door het gebrek aan kennis.
Omdat gij de kennis verworpen hebt,
verwerp Ik u...**

HOSEA 4:6

**Ja, wij willen Yahweh kennen,
ernaar jagen Hem te kennen.
Zo zeker als de dageraad is zijn opgang.
Dan komt Hij tot ons als de regen,
als de late regen, die het land besproeit.**

HOSEA 6:3

Inhoud

INHOUD	3
VOORWOORD	4
HET PROBLEEM	5
WIE WAS HOSEA?	6
NIET MIJN VOLK	8
GOMERS KINDEREN	15
NIET MIJN VOLK, VANAF WANNEER?	18
NIET MIJN VROUW	24
HET HERSTEL VAN HET HUWELIJK	28
GIJ ZULT VELE DAGEN ZITTEN	31
HET FEITELIJKE HERSTEL	37
DE ROMEINSE BALLINGSCHAP	41
TEN SLOTTE	42

VOORWOORD

De aanleiding om het thema van deze brochure, namelijk het onderscheid tussen de koninkrijken Juda en Efraïm, nader te onderzoeken, was de wat moeilijk te begrijpen tekst in I Petrus 2:10. Petrus schrijft daarin aan 'de vreemdelingen, verstrooid in Pontus, Galatië, Kappadocië, Azië en Bithynië', wat volgens mij op de inmiddels 'verloren' tien stammen van Israël slaat.

"U, eens niet zijn volk, nu echter Gods volk, eens zonder ontferming, nu in zijn ontferming aangenomen."¹

Deze tekst is niet goed te begrijpen wanneer we niet zorgvuldig omgaan met het onderscheid dat in de Schrift gemaakt wordt tussen Efraïm en Juda. Een omstandigheid van een geheel andere orde, maar gerelateerd aan de vragen die I Petrus oproept, namelijk de situatie in het land Israël, vooral na 1948, vraagt ook om een nadere beschouwing. Onderling verschillen de Joden nogal in opvatting over de vraag of de terugkeer van Joden naar het land Israël ook maar enig verband houdt met Oudtestamentische profetieën. Ook onder Christenen is daarover nogal verschil van mening. Dat de Kerk de plaats van Israël zou hebben ingenomen, een misvatting die al bij de oudste 'kerkvaders' opdook, lijkt inmiddels door de recente geschiedenis voldoende weersproken te zijn. Mede hierdoor is een hernieuwde belangstelling voor het huidige Israël ontstaan.

Ook voor hen die uit de Schrift hebben geleerd dat voorafgaande aan de Grote Verdrukking en het Duizendjarig Vrederijk een periode zal aanbreken van herstel voor Israël (Hand. 3:19),² zijn de gebeurtenissen na 1948 niet eenvoudig te plaatsen. Vrijwel zonder uitzondering gaan de verschillende versies van de 'leer der bedelingen' uit van een moment in de toekomst waarop de tegenwoordige gemeente van gelovigen door een 'opname' (ontleend aan de woorden van I Thess.4:13-18), of op andere wijze, van de aarde verdwenen zal zijn en dat vrij snel of ogenblikkelijk daarna de Grote Verdrukking (de 'zeventigste jaarweek' uit Daniël 9, de periode die vanaf Openbaring 4 wordt beschreven) begint. Bij hen die nog ruimte laten voor een herstel van Israël vóór aanvang van de Grote Verdrukking (zoals E.W. Bullinger en C.H. Welch), begint dat herstel met de terugkeer van geheel Israël naar het land der

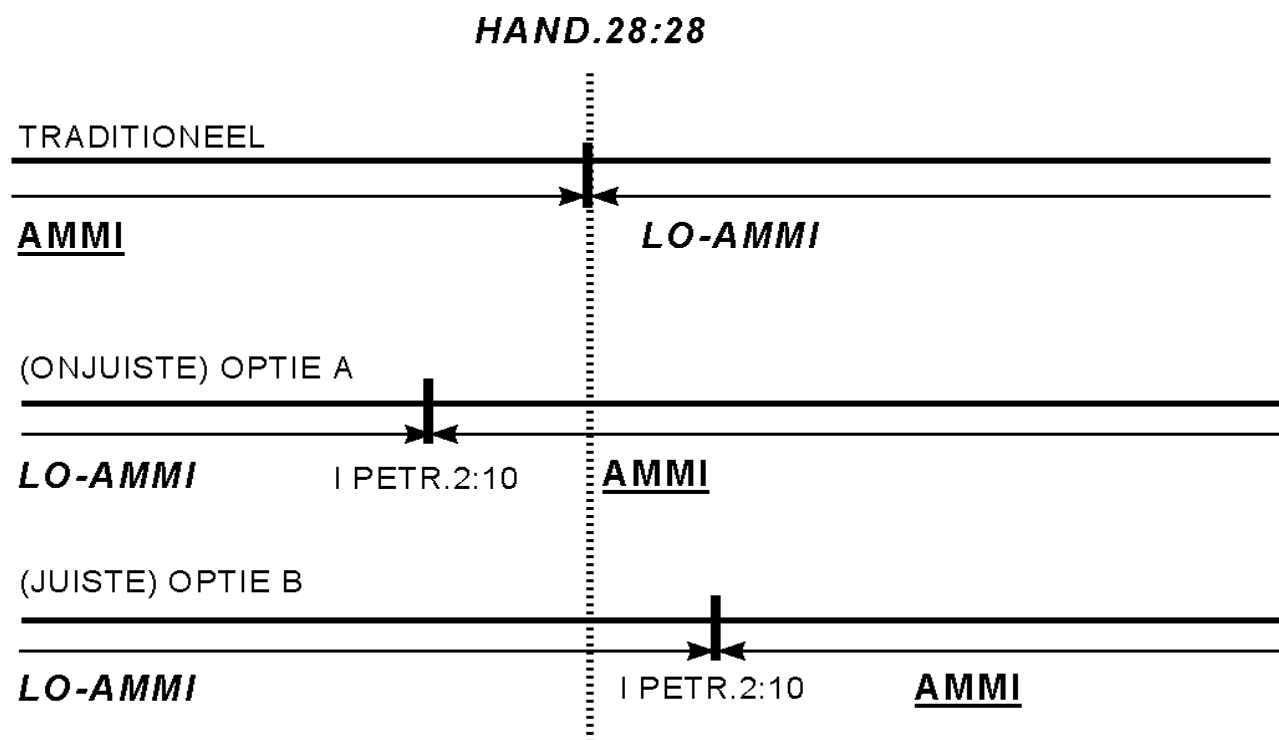
¹ In deze studie wordt de vertaling van het NBG 1951 geciteerd, tenzij anders vermeld. Op veel plaatsen heb ik de *titel* 'de HERE' vervangen door de Naam van God: Yahweh. Aangezien Zijn Naam nergens voorkomt in de NBG-vertaling, maar wel (bijna 7.000 maal) in de Hebreeuwse tekst, heb ik het niet nodig geacht van die correcties afzonderlijk melding te maken.

² Let op de volgorde in Handelingen 3:19 v. *Eerst* de 'tijden van verademing' (vers 19), *dan* pas de komst van Christus (vers 20) en tenslotte 'de tijden van de wederoprichting aller dingen'. Zie ook *Uw koninkrijk kome...*, Lachai Roi.

belofte. Een kennelijke herleving van alleen de stammen van het vroegere koninkrijk *Juda* (t.w. Juda en Benjamin en een deel van Levi), past niet goed in die opvatting. Redenen genoeg dus om ons af te vragen of de antwoorden op deze vragen in de Schrift gevonden kunnen worden.

HET PROBLEEM

Hieronder vindt u een schematische weergave van respectievelijk de (in ‘onze kringen’) gebruikelijke opvatting over de ‘Lo-Ammi-periode’ van Israël, waarin eigenlijk geen plaats is voor wat in I Petrus geschreven is. Daaronder ziet u de optie dat Petrus zijn eerste brief heeft geschreven voordat Paulus de Verborgenis heeft bekendgemaakt en tenslotte de veronderstelling dat zijn brief na de periode der Handelingen is geschreven, dus nadat Paulus de Verborgenis heeft mogen bekend maken.

De traditionele opvatting is, dat Israëls Lo-Ammi-periode (de tijd waarin Israël niet het volk van God is) begonnen is met Paulus' uitspraak in Handelingen 28:28, als hij aankondigt dat het 'Heil Gods'³ naar de heidenen gezonden zou worden. De uitspraak van Petrus blijkt daarmee echter niet in overeenstemming te zijn. Er zijn, uitgaande

³ Vergelijk Lucas 2:26 met 2:30.

van Petrus' woorden, slechts de twee mogelijkheden die in het schema hierboven zijn aangegeven. Als Petrus zijn woorden vóór de 'grenslijn der bedelingen', Handelingen 28:28, heeft geschreven, is daarvan de consequentie dat Israël Lo-Ammi was *tot het moment* dat Petrus zijn brief schreef (hij schrijft immers: 'eens niet zijn volk'). Israël zou dan Gods volk zijn geweest *vanaf* Petrus' brief tot aan Handelingen 28:28 (want hij zegt van Israël: 'nu echter Gods volk'), waarna er opnieuw een Lo-Ammi-periode aangebroken zou moeten zijn bij de aanvang van de Bedeling der Verborgenheid, toen het Heil Gods tot de heidenen werd gezonden. De vraag blijft vanaf wanneer Israël dan in het verleden, dus vóór Petrus' brief, Lo-Ammi is geworden. Daarvoor is, althans in het Nieuwe Testament, objectief gezien geen moment aan te wijzen!

De tweede mogelijkheid gaat ervan uit dat Petrus zijn brief schreef ná Handelingen 28:28. Algemeen wordt aangenomen dat hij zijn brief *niet voor* 64 en dus ten minste 3 jaar ná Handelingen 28:28, heeft geschreven. Hij kende in dat geval van Paulus' boodschap dat het Heil Gods tot de heidenen is gezonden, maar verkondigde desalniettemin dat Israël Gods volk was geworden. Israël als volk van God en de Gemeente van de Verborgenheid zouden dan tegelijkertijd en naast elkaar hebben bestaan. Er waren dus op hetzelfde moment twee bedelingen. Daar is niets op tegen, maar het laat de vraag open of Israël dan in de huidige bedeling wellicht nog steeds het volk Gods is. Als dat niet het geval is, kan er in de Schrift na het schrijven van Petrus' brief geen enkel moment worden aangewezen waarop Israël die positie zou zijn kwijtgeraakt. Overigens laat het feit dat onder meer de brieven van Johannes en het boek Openbaring (lang) ná 61 zijn geschreven, zien dat er op zijn minst enige tijd sprake geweest is van twee 'parallele' bedelingen. God had zowel over Israël als over de volken rentmeesters aangesteld, die op verschillende wijze de hun toevertrouwde gelovigen leidden. Een reden temeer om Handelingen 28:28 juist *niet* te zien als het moment waarop Israël Lo-Ammi is geworden.

In beide opties zijn Petrus' woorden niet in overeenstemming te brengen met de traditionele opvattingen. Er zal dus gezocht moeten worden naar een Bijbelse oplossing voor deze moeilijkheid in het Woord Gods. Deze kunnen we op een zeer voor de hand liggende plaats vinden, namelijk in het boek Hosea waaruit Petrus het betreffende vers citeerde.

WIE WAS HOSEA?

Hosea is één der twaalf zogenaamde 'kleine profeten', die deze kwalificatie niet te danken hebben aan het feit dat zij minder belangrijk waren dan de andere, maar omdat de omvang van hun geschriften betrekkelijk beperkt is. Hun profetieën zijn, waarschijnlijk om te voorkomen dat ze zoek zouden raken, verzameld in één boek ('het boek der profeten', Hand. 7:42). In dat boek bestaat een zekere chronologische volgorde, in die zin dat de profeten die optraden vóór de Assyrische ballingschap

(toen de tien stammen van het koninkrijk Israël werden weggevoerd) aan het begin van het boek staan. Daarna volgen de profeten uit de Babylonische periode (de ballingschap van het koninkrijk Juda) en ten slotte die van ná de Babylonische ballingschap. Binnen de eerste sectie (de boeken Hosea tot Nahum) bestaat geen strikte chronologische volgorde. Hosea opent het boek, maar hij is de vijfde in volgorde van bediening.

Hosea was een tijdgenoot van o.a. Jesaja en Amos en profeteerde in de dagen van Jerobeam II van Israël en Uzzia van Juda (Hos. 1:1, vgl. Jes. 1:1; Amos 1:1). Zijn bediening begon waarschijnlijk omstreeks 760 v.Chr., dat is betrekkelijk kort voor het begin van de Assyrische ballingschap (722 v.Chr.).⁴ Hij profeteerde zowel over Israël als Juda. Zelf was hij waarschijnlijk onderdaan van het tien-stammenrijk Israël. Dit wordt onder meer afgeleid uit het feit dat zijn prediking, evenals die van Amos en in tegenstelling tot die van Jesaja, voornamelijk is gericht tot de tien stammen. Er is door Hosea weinig of geen aandacht besteed aan de buurvolken. Hierin neemt hij een unieke plaats in onder de profeten, die over het algemeen wel uitspraken deden over de (meestal vijandige) volken in Israëls omgeving.

De naam Hosea betekent redding, of verlossing. Ook de namen Jozua,⁵ en Jezus hebben deze betekenis. Het is een passende naam voor deze profeet, want zijn leven blijkt een type van Gods verlossingswerk voor Israël te zijn. Yahweh heeft door Hosea's dienst getoond hoeveel Hij te stellen had met Israëls ongeloof, afgoderij, ontrouw en wetteloosheid, ondanks hun herhaalde belofte van trouw en gehoorzaamheid in de woestijn bij de Sinaï (Ex. 19:8; zie ook Ex. 24:3,7; Deut. 5:27; Joz. 24:24).

De overeenkomsten tussen het twee-stammenrijk Juda en het tien-stammenrijk Efraïm zijn op godsdienstig en zedelijk gebied zeer groot, maar toch is het goed, zeker in de profetieën van Hosea en in verband met de ontwikkelingen in de tegenwoordige en toekomstige tijd, 'de dingen, die verschillen' (Fil. 1:10, SV) goed te onderscheiden. Juda is niet Israël, maar het twee-stammenrijk, dat ontstaan is uit het oorspronkelijke koninkrijk Israël, dat uit twaalf stammen bestond. Toch moet juist onder de naam Israël niet altijd hetzelfde worden verstaan. Het kan, afhankelijk van de context, een aanduiding zijn van:

- Het oorspronkelijke twaalf-stammenrijk Israël, vanaf Mozes tot de dood van koning Salomo;

⁴ Eigenlijk bestaat er geen Assyrische Ballingschap. De tien stammen werden niet in één keer in ballingschap gevoerd, maar in een aantal etappes verspreid over zo'n dertig jaar. Zie hiervoor I Kronieken 5:25-26; II Koningen 15:27-29; 17:1-6. We gebruiken de vertrouwde uitdrukking 'Assyrische Ballingschap' overigens gemakshalve wel in deze brochure.

⁵ Jozua is in de Hebreeuwse Bijbel het *eerste boek* van de Profeten.

- Het koninkrijk Israël, bestaande uit tien stammen, dat na Salomo's dood is ontstaan en heeft bestaan tot de Assyrische ballingschap;
- Het toekomstige volk, omdat in de toekomst de twee rijken Juda en Efraïm weer zullen worden samengevoegd en Israël als twaalf-stammenrijk weer het volk van God zal zijn.

In Hosea komen we Israël in deze drie betekenissen tegen. Dat lijkt verwarrend, maar vooral in de meer symbolische hoofdstukken 1-3 krijgen we duidelijkheid wanneer we met het twaalf-stammenrijk te maken hebben, te onderscheiden naar het verleden en de toekomst en wanneer op het tien-stammenrijk gedoeld wordt.

NIET MIJN VOLK

Het was in Hosea's tijd droevig gesteld met het geestelijk en ethisch klimaat in Israël, dat vanaf de tijd van Jerobeam en Rehabeam, na de dood van koning Salomo (± 922 v. Chr.), verdeeld was over de twee koninkrijken Juda en Israël⁶. 'Het land wendt zich in schandelijke ontucht van Yahweh af' (1:2), zegt Yahweh tot Hosea. Even verder lezen we:

"Mijn volk raadpleegt zijn hout, en zijn staf moet het voorlichten. Want een geest van ontucht doet hen dwalen, zodat zij zich in ontucht aan hun God onttrekken. Op de toppen der bergen slachten zij offers en op de heuvelen ontsteken zij die, onder eik, populier en terebint, omdat de schaduw ervan aangenaam is. Daarom bedrijven uw dochters ontucht en plegen uw schoondochters overspel" (Hos. 4:12,13).

Het hout en de staf wijzen respectievelijk op het materiaal en het model van sommige afgodsbeelden. Houten beelden worden in Jesaja 44 genoemd en aan de kaak gesteld, omdat de Israëlieten niet op de gedachte kwamen de volgende overweging te maken:

"De helft daarvan (*namelijk van eiken of ceders*) verbrandde ik in het vuur, ook bakte ik op zijn kolen brood, ik braadde vlees en ik at; zou ik dan van zijn overschot een gruwel maken, zou ik neerknielen voor een blok hout?" (Jes.44:19).⁷

Zij bogen zich wél voor dezelfde boom waarmee ze hun oven, fornuis en open haard hadden gestookt. In sommige gevallen werd een stuk hout niet of nauwelijks bewerkt

⁶ De tien stammen worden ook wel Samaria genoemd naar de hoofdstad van dit rijk (Hos. 7:1; 10:7), of Efraïm (zie II Kron. 25:7; Hos. 5:3; 13:1).

⁷ Zie ook Jer. 2:27; Ezech. 16:17; Hab. 2:19.

en vereerde men 'gewijde palen'.⁸ Israël behoorde dan wel Yahweh toe, maar Israëls belangstelling ging vooral uit naar andere goden die men nota bene veelal zelf vervaardigde of liet maken door de plaatselijke smid of timmerman (Jes. 44:12,13; Hos. 8:6; 13:2; Hab. 2:18). De priesters die het volk hadden moeten voorgaan in een godvruchtige levenswandel, zetten de Israëlieten juist aan tot afgoderij en wetteloosheid (Jer. 5:31; Hos. 4:9; 5:1; 6:9; Micha 3:11, vgl. I Sam. 2:12-17). Datzelfde geldt voor Israëls koningen, die plezier beleefden aan de wetteloosheid van het volk (Hos. 7:3; Micha 3:1-3,9; 6:16). Gods volk had Yahweh niet meer lief, maar liep allerlei Baäls (letterlijk: 'heren') van de Kanaänieten en andere buurvölker na, omdat ze van hen meer zegeningen en welvaart verwachtten dan van de God van Israël (Hos. 2:5). Deze afgoderij was overigens al in Egypte begonnen (Ezech. 23:3,19,27).

“... niemand wierp de gruwelen weg, waarop zijn ogen gevestigd waren, en de afgoden van Egypte verlieten zij niet...” (Ezech. 20:8).

“Daarbij heeft zij⁹ de ontucht uit haar Egyptische tijd niet opgegeven...” (Ezech. 23:8).

En zelfs na de wonderbare verlossing uit Egypte vond Gods volk aanleiding om zijn afgoderij voort te zetten (Ex. 32:7,8).

“Hebt gij Mij slachtoffers en spijsoffers gebracht in de woestijn, veertig jaar, huis Israëls, en tevens gedragen **Sikkut**, uw koning, en **Kewan**, uw stergod, uw **beelden** die gij u gemaakt hebt?” (Amos 5:25,26).

Toen Israël eenmaal het land overvloeiende van melk en honing (Joz. 5:6) door de kracht van God in bezit had genomen, bleken de afgoden nog steeds een sterke aantrekkingskracht uit te oefenen op Gods volk (Ezech. 20:32; Hos. 4:17; 13:2). Soms leek het enige tijd goed te gaan en diende het volk weer zijn God, maar telkens weer werd Israël ontrouw aan Yahweh.

“Hoe meer men hen riep, des te meer dwaalden zij weg: aan de Baäls offerden zij en aan de gesneden beelden brachten zij reukoffers” (Hos. 11:2).

Afgoderij is overigens maar één der oorzaken van Gods oordelen over Israël. Niet alleen in de afgoden van andere volken, maar ook in hun machtige koningen (bijv. Hos. 5:13; 7:11) bleek Israël zeer geïnteresseerd. Men zocht geen hulp bij Yahweh, de God van Israël, maar bij de vorsten van Assyrië en Egypte, om daar verdragen mee te sluiten. Het ging Israël materieel voor de wind in de dagen van Hosea (10:1; 12:9) en dat wilden ze graag zo houden. De economische welvaart was één van de aanleidingen voor Israëls ontrouw aan God (Hos. 13:6). Het verlangen om hun goederen te beschermen verleidde Israël tot vermenging, door het aangaan van een

⁸ Zie o.a. I Kon. 14:15,23; II Kon. 17:10.

⁹ Ohola d.i. Samaria (vers 4b,5), de hoofdstad van het tien-stammenrijk.

ongelijk juk met andere volken (Hos. 7:8; 12:2; Ps. 106:35; Ezech. 23). De Heer had Israël voor Zich verworven als een heilig volk (Ex. 19:5,6; Deut. 7:6; 14:2) dat afgezonderd diende te blijven van andere volken (Lev. 20:24,26). Israël werd daartoe beschermd door de 'tussenmuur' van de wet (Deut. 26:18-19; Ef. 2:14). Maar deze werd op alle mogelijke manieren overtreden, zodat het onderscheid tussen Gods volk en de heidenen langzamerhand verdween.

Om de ernst van deze houding en de inbreuk die dat maakt op Israëls relatie met Yahweh goed duidelijk te maken, moest Hosea in zijn eigen leven ervaren hoe pijnlijk ontucht en overspel is voor de bedrogene. Daartoe moest hij om te beginnen een vrouw trouwen die dezelfde overspelige neiging had als zijn volksgenoten. Zij heette merkwaardig genoeg 'Gomer', een mannelijke, niet-Israëlische naam (zie bijv. Gen. 10:2 en Ezech. 38:6) die 'volledig' of 'volmaakt' betekent. Zij was een 'vrouw der hoererijen' (SV), of, in minder scherpe woorden, 'een ontuchtige vrouw' (NKG), zoals al snel zou blijken. Haar naam doet vermoeden dat zij zich vol overgave met haar overspel bezighield. Gomer is een type van heel Israël (vgl. 3:1). Hosea had een boodschap voor alle twaalf stammen, want Juda verschilde in geen enkel opzicht van Efraïm als het ging om afgoderij en ontrouw aan God. Volgens Ezechiël 23 (zie vers 11) en Jeremia 3 overtrof Juda Efraïm daar zelfs in. Maar gelukkig bleef het in Hosea's leven niet bij een uitbeelding van Israëls falen alleen, want hij mocht ook laten zien op welke wijze God uiteindelijk tot Zijn doel komt met alle stammen Israëls.

De ontrouw aan God uitte zich in afgoderij en het vertrouwen op heidense koningen, maar dat was niet het enige. Israël overtrad daarnaast zo ongeveer alle geboden die God had gegeven. Zo wordt in Hosea 4:2 gezegd dat er gevloekt, gelogen, vermoord, gestolen werd en dat men echtbreuk en overspel pleegde (vgl. resp. Ex. 20:7,16,13,15,14).¹⁰ Het is natuurlijk uitgesloten dat mensen, die zich afwenden van God, toch Zijn geboden blijven onderhouden. Hetzelfde zien we in de tegenwoordige tijd. Voor ons, als leden van het Ene Lichaam, zijn de geboden in Exodus 20 niet bedoeld, maar het christelijke Nederland heeft ze wel als ethische richtlijn ('leefregel der dankbaarheid') op zichzelf toegepast. We zien dan ook dat met het loslaten van het christelijk geloof men successievelijk alle 'christelijke', aan de Wet ontleende, normen en waarden overboord zet. Daar schaamt men zich niet voor, integendeel, het overtreden van alle regels van recht en fatsoen lijkt steeds meer te horen bij een bepaalde status. Velen die toch nog voor 'fatsoenlijk' willen doorgaan in hun omgeving blijken toch weinig problemen te hebben met zaken als abortus, euthanasie en occultisme, of voeren hun 'tolerantie' zo ver door dat men intolerant is geworden ten aanzien van aan de Bijbel ontleende maatstaven en de mensen die daarnaar willen leven. En men kan rekenen op bijval! De nationale wetten worden

¹⁰ Zie ook bijv. Amos 8:5,6 (oplichterij, vgl. Deut. 25:15); Micha 2:1,2 (afpersing).

zelfs aangepast aan de steeds verder afglijdende moraal (denk aan de abortuswetgeving en de legalisering van het homohuwelijk). Van Israël wordt iets dergelijks gezegd:

“Met hun boosheid **verheugen** zij de koning en met hun leugens de vorsten” (Hos. 7:3).

God wilde dit onrecht zowel in Efraïm als in Juda straffen. Het oordeel over de tien stammen Israëls zou op korte termijn en binnen korte tijd worden voltrokken. Dit oordeel wordt uitgebeeld in de (namen van de) drie kinderen van Gomer. Het getal drie komen we overigens ook weer tegen in het herleven van Israël, dat ook in korte tijd, twee à drie dagen, zal plaatsvinden. Daarover later meer.

Het eerste kind dat Hosea's vrouw kreeg, was een zoon. 'Yahweh¹¹ zeide tot hem: Noem hem Jizreël' (1:4). Deze naam betekent 'El (= de Machtige) verstrooit'. Hiermee wordt in de eerste plaats aangeduid welk lot de tien stammen stond te wachten. De naam kan ook vertaald worden met 'De Machtige zaait', wat een verwijzing kan zijn naar het toekomstig herstel, waarvan gezegd wordt:

“Zie, de dagen komen, luidt het woord van Yahweh, dat Ik het huis van Israël en het huis van Juda bezaai met zaad van mensen en zaad van dieren” (Jer. 31:27);

“Dan zal Ik haar voor Mij zaaien in het land, en Mij ontfermen over Lo-Ruchama, en tot Lo-Ammi zeggen: Gij zijt mijn volk. En hij zal zeggen: Mijn God!” (Hos. 2:22).

God zou ze echter eerst verstrooien onder de volken, na ze door de Assyriërs in ballingschap te hebben laten wegvoeren (II Kon. 17:6) en wel op zodanige wijze dat ze nu al eeuwenlang niet te identificeren zijn. Jizreëls naam is ook een verwijzing naar het *dal van Jizreël* en de verschrikkelijke schuld die Efraïm daar op zich geladen heeft door de zeventig zonen van koning Achab te vermoorden (zie II Kon. 10). Het koningshuis van Israël is opgehouden te bestaan wegens de schuld van Jehu, de aanrichter van het bloedbad. De verstrooiing van de tien stammen en het tenietgaan van Israëls koningshuis betekende uiteindelijk het definitieve einde van Efraïm. Juda is weliswaar ook verstrooid, met name onder de Romeinse overheersing, na de verwoesting van de tempel (70 n.Chr.), maar nooit op zo'n wijze als Efraïm. Juda is als volk niet meer blijven bestaan, althans in de gebruikelijke opvatting van het woord, want er is geen duidelijke onderlinge (politieke of godsdienstige) samenhang tussen de over de hele wereld verspreid wonende Joden. Maar toch zijn de leden van dit

¹¹ De NBG heeft hier i.p.v. Yahweh 'de Here'. Dit is één van de bijna 7.000! plaatsen waar de *Naam* van onze God zeer ten onrechte door de vertalers is vervangen door een (algemene en dus nietszeggende) *titel*. Ter illustratie: ook *Baäl* betekent *heer*.

volk, vaak in hun nadeel, herkenbaar gebleven, of men nu vastgehouden heeft aan het geloof in de God van Israël of niet. Dit is een wonder dat ons veel te zeggen heeft over de aparte positie die Juda inneemt in Gods Plan der eeuwen.

Over de geboorte van Jizreël, die een beeld is van het koninkrijk Efraïm, zegt de Schrift nog 'en zij werd zwanger en baarde **hem** een zoon ...' (1:3b). Maar van het tweede kind dat geboren wordt, Lo-Ruchama, staat slechts: 'zij werd wederom zwanger en baarde een dochter...', zonder het persoonlijke voornaamwoord 'hem' (1:6). Dat geldt ook voor het derde kind, Lo-Ammi (1:8). Er bestond kennelijk op zijn minst twijfel over het vaderschap van Hosea wat deze kinderen betreft. Maar ook de oudste zoon blijkt uit ontucht geboren te zijn, zodat geen van Gomers kinderen Hosea als vader had. De Schrift zegt:

“Over haar kinderen zal Ik Mij niet ontfermen, **omdat zij uit ontucht geboren zijn**. Want hun moeder heeft ontucht bedreven; zij, die van hen zwanger geweest is heeft schandelijk gehandeld.” (Hos.2:3,4a).

De dochter die geboren werd, moest Lo-Ruchama genoemd worden. Deze naam betekent 'geen ontferming',¹² zoals blijkt uit de context. Yahweh zou Israël niet alleen verstrooien, maar ook geen ontferming meer tonen (Hos. 9:15-17). Gods geduld met Israël was ten einde en Zijn besluit stond vast om ze te straffen voor hun ontrouw.

“Gekomen zijn de dagen der bezoeking, gekomen de dagen der vergelding. Israël zal het ervaren... ” (Hos. 9:7);

“Zo zegt Yahweh: Zoals een herder uit de muil van een leeuw twee schenkels redt of een lapje van een oor, zo zullen de Israëlieten gered worden... ” (Amos 3:12a).¹³

Er zou dus niet veel van Israël overblijven (Amos 7:8,9). Het gaat hier uitdrukkelijk om de tien stammen! Dat blijkt onder meer uit wat er over Juda wordt gezegd, 'over het huis van Juda zal Ik mij ontfermen (*RACHAM!*), en hen verlossen als Yahweh, hun God' (1:7).¹⁴ Micha zegt daarover:

“Krimp ineen en schreeuw het uit, dochter Sions, als een barend; want thans zult gij uittrekken uit de stad en verblijven op het veld, en gij zult naar Babel komen. **Daar zult gij bevrijd worden**; daar zal Yahweh u verlossen uit de macht van uw vijanden” (Micha 4:10).

¹² *LO* = niet; *RACHAM* = ontfermen.

¹³ Het 'huis Jacobs' (Amos 3:13) is een aanduiding voor Israël, de tien stammen (zie de parallellismen in bijv. Jes. 10:20; 46:3; Micha 3:9).

¹⁴ De St.Vert. heeft '... **door** den HEERE, hun God'. Dat zou dan een directe verwijzing naar Christus inhouden, zoals we die ook in Ps. 110:1 tegenkomen: 'De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand... '. Eigenlijk: 'Yahweh heeft tot mijn *ADON* (= vorst) gesproken...'

Dit pertinente onderscheid tussen Israël en Juda mogen we niet veronachtzamen. We vinden het in één of andere vorm steeds weer terug in de Oudtestamentische profetieën over de toekomst van de beide rijken, evenals in het Nieuwe Testament. Gods bedoelingen met Juda zijn anders dan met Israël en *alleen* de tien stammen van Israël worden Lo-Ruchama genoemd. Alleen de tien stammen zouden een zodanig zware straf ondergaan, dat hun naam vrijwel is verdwenen uit deze wereld. Dat kan van Juda niet gezegd worden, want overal wonen nog Joden die als zodanig door hun omgeving worden herkend, maar:

“**Israël is verslonden**. Nu zijn zij onder de volken geworden als een voorwerp waar niemand behagen in scheidt” (Hos. 8:8).

Dat Israël ‘verslonden’ is, valt ons misschien niet direct op, omdat de namen Israël en Juda in de tegenwoordige tijd vaak als synoniem van elkaar worden gebruikt. Te gemakkelijk wordt gedacht dat nu er Joden terugkeren naar het beloofde land, *Israël* zich aan het herstellen is. Joden noemen zich vaak Israëli’s. Het land waar zij wonen, heeft de naam Israël. Dat is ook wel terecht aangezien het huidige Israël het grootste deel van het oorspronkelijke grondgebied omvat waar alle twaalf stammen hebben gewoond. Van de eigenaam Israël zijn evenwel veel verwarrende bijvoeglijke naamwoorden afgeleid. Zo is de naam van een bekend opinieblad ‘Nieuw Israelietisch Weekblad’. Er wordt over het algemeen gesproken van de Israëlische regering, geheime dienst, luchtvaartmaatschappij enz. We moeten ons daardoor niet laten misleiden, maar op Bijbelse gronden onderscheiden wat verschilt. Alleen *Joden*, dus behorende bij slechts twee van de twaalf stammen, keren naar Israël terug en dat nog maar ten dele. Daarom zien we in de ontwikkelingen van de afgelopen 50 jaar géén vervulling van Bijbelse profetieën over Israëls verlossing! De tien stammen, waarover de Heer Zijn oordeel heeft uitgesproken door Hosea, zijn vrijwel vergeten. De plaats ervan is in de gedachten van velen ingenomen door de overige twee stammen. Gelukkig kunnen we aan de hand van het boek Hosea zien dat er ook voor de tien stammen verlossing zal komen. ‘Lo-Ruchama’ zal ooit worden ‘Ruchama’ (1:12). Zij die tot de tien stammen behoren, weten dat over het algemeen niet, maar Yahweh weet het en Hij zal ze allen terugbrengen op de plaats waar ze thuishoren, het land Israël, en in de positie die ze behoren in te nemen, priesters van de levende God. Hij zegt daarvan:

“Ik zal u voeren uit het midden der volken en u bijeenbrengen uit de landen waarin gij verstrooid zijt, met sterke hand, met uitgestrekte arm en met uitgestorte grimmigheid” (Ezech. 20:34, zie ook Hos. 1:11).

De Here zou met Juda een totaal andere weg gaan. Hij zou Juda ook verlossen, maar juist ‘niet door boog of zwaard of oorlogstuig, door paarden of door ruiters’. In II Koningen 19:33-35 (zie ook Jes.36,37) zien we dat deze profetie al snel in eerste instantie vervuld werd. Later zien we dat Juda zonder geweld is verlost uit de

Babylonische ballingschap. Daartoe heeft de Heer Zijn gezalfde Kores gebruikt (Jes. 44:28-45:1). Juda is al verlost uit ballingschap, maar Israël moet het nog worden. De identiteit van Juda is ook nooit verloren gegaan, ook niet toen het ten tweede male werd verstrooid door de Romeinen in 70 n.Chr.¹⁵ Het is daarom onzorgvuldig om in de toekomstige ontwikkelingen onder Israël steeds méér te verstaan dan de tien stammen.

Als Hosea's vrouw voor de derde keer een kind baart, moet deze de naam Lo-Ammi krijgen. Zijn naam betekent 'niet-Mijn-volk'. Jizreëls naam had betrekking op Efraïm, ook die van Lo-Ruchama werd daar uitdrukkelijk op toegepast en het verbaast ons dan ook niet dat Lo-Ammi de naam is die *uitsluitend* gebruikt wordt voor de *tien stammen* van Efraïm. Het slaat uitdrukkelijk niet op Juda (zie vers 10,11). Van Juda wordt nergens in de Bijbel gezegd dat het ooit niet het volk van God zou zijn! Dit is een heel belangrijk punt in het verstaan van de profeten, omdat er veel te gemakkelijk van wordt uitgegaan dat in de huidige periode (dus gedurende de bedeling van de Verborgenheid) alle twaalf stammen van Israël zijn betrokken in het oordeel dat Yahweh door de dienst van Hosea uitsluitend over Efraïm heeft uitgesproken. Hoe vaak horen we niet dat de tegenwoordige tijd de zogenaamde Lo-Ammi-periode van Israël is, terwijl men onder Israël verstaat het gehele oorspronkelijke twaalfstammenrijk... Er bestaan geen Bijbelse gronden voor de opvatting dat Israëls Lo-Ammi-periode begonnen zou zijn op het moment dat de gemeente van de Verborgenheid ontstond.¹⁶ Er is wel iets anders aan de hand, maar dat heeft te maken met de huwelijksrelatie tussen Israël en God. We zullen dat zien aan de hand van Hosea's profetie.

Er is dus een aantal aanmerkelijke verschillen tussen het koninkrijk Juda en het koninkrijk Israël (of Efraïm, de tien stammen) maar, zoals we reeds opmerkten, dat sluit grote overeenkomsten niet uit. Beide rijken hebben bijvoorbeeld van hun kant het verbond met God overtreden:

“Zij zijn teruggekeerd tot de ongerechtigheden van hun voorvaderen, die weigerden naar mijn woorden te horen, en zij zijn andere goden achternagelopen om die te dienen; het huis van Israël en het huis van Juda hebben het verbond, dat Ik met hun vaderen gesloten had, verbroken” (Jer. 11:10);

¹⁵ Ook toen Juda werd verstrooid in 70 n.Chr., is nooit door de Heer gezegd dat het niet meer Gods volk was. Ook is door de Heer niet gezegd dat Hij geen ontferming zou betonen. Hij heeft Zich in tegendeel wel ontfermd, zoals we kunnen afleiden uit de recente geschiedenis. Juda keert momenteel (deels) terug uit de Romeinse verstrooiing. Bovendien heeft Juda tijdens de verstrooiing altijd grotendeels zijn identiteit kunnen bewaren te midden van de volken.

¹⁶ Zoals bijv. in *An Alphabetical Analysis*, VII, 285, Welch 1958, Berean Publishing Trust.

“Wat zal Ik u aandoen, o Efraïm? Wat zal Ik u aandoen, o Juda? Immers uw liefde is als een morgenwolk, en als een dauw die in de vroege vergaat... Maar zij hebben als Adam het verbond overtreden; daar hebben zij Mij trouweloos bejegend” (Hos. 6:4,7).

Het verschil is, dat God Zich niet heeft ontfermd over Israël, maar wel over Juda. Gelukkig zullen ook eenmaal de tien stammen weer behoren bij het volk van God. Dat gebeurt op het moment dat zij worden samengevoegd met Juda (Hos. 1:11; Jes. 11:12,13; Jer. 3:18; 30:3; 50:4,5; Ezech. 37:16-25; Zach. 10:6).

We zien dus dat God de tien stammen heeft verstrooid (Jizreël) en dat het dit volk langzamerhand duidelijk moet zijn geworden dat het deze keer om een vrij definitieve straf ging. Israël, of Efraïm, zou niet meer terugkeren uit ballingschap, maar zich gaandeweg vermengen met de naburige volken. Er was voor hen geen ontferming (Lo-Ruchama). Ten slotte, na eeuwen, was het zelfs zover dat van de tien stammen niets meer te vinden was (Lo-Ammi, want er wás geen volk meer). In de tijd van het Nieuwe Testament waren er nog wel Israëlieten van de tien stammen bekend. Ik weet niet of elke Israëliet zich toen nog bewust was van zijn afkomst, maar Petrus richt zijn eerste brief tot hen die zich nog met Israël identificeren konden. Ook Jacobus richt zich nog tot de twaalf stammen van Israël.¹⁷ Maar in de tegenwoordige tijd zijn ze, zo lijkt het althans, voorgoed verdwenen, verslonden door de volken, opgegaan in de anonimiteit.

GOMERS KINDEREN

Hosea had van de Heer de opdracht gekregen om met een overspelige vrouw te trouwen en hij heeft daarvan de wrange vruchten geplukt. De kinderen die geboren werden, waren bastaarden (Hos. 2:3), waarover de Wet zegt:

“Een bastaard zal niet in de gemeente van Yahweh komen; zelfs zijn tiende geslacht zal niet in de gemeente van Yahweh komen” (Deut. 23:2).

Het woord dat vertaald is met bastaard is *MAMZER*, dat ‘verontreinigd’ betekent. Verontreiniging kan ontstaan door ongewenste vermenging van ‘goede’ en ‘kwade’ elementen, maar ook van op zich ‘goede’ elementen (Lev. 19:19). In dit geval duidt het op de vermenging van Israël met de heidense buurvolken in godsdienstig en staatkundig opzicht. Het koninkrijk Israël wordt als bastaard beschouwd, uit een ongewenste relatie voortgekomen en had er dus niet behoren te zijn. Dat is op zich natuurlijk niet de schuld van Efraïm, maar van het voorgeslacht, uitgebeeld in de

¹⁷ Om die reden denk ik dat Jacobus zijn brief heeft geschreven ná de val van Jeruzalem in 70. Vanaf dat moment waren ook de stammen van het volk Juda in verstrooiing.

personen van Gomer en haar minnaars. Efraïm is als afzonderlijk rijk door Gods ingreep tot stand gebracht als straf op de afgoderij van het huis van David. Salomo, in zekere zin zelfs een type van Christus, de Vredevorst, had de verleiding van de omringende godsdiensten evenmin kunnen weerstaan als zijn volk. Hij boog zich voor 'Astarte, de godin der Sidoniërs, voor Kemos, de god van Moab, en voor Milkom, de god der Ammonieten' (I Kon. 11:33), nota bene afgoden van een aantal volken waarmee God niets van doen wilde hebben. Moabieten en Ammonieten worden met name genoemd in Deuteronomium 23:3. Zij mochten, net zoals de bastaarden, tot in het tiende geslacht niet in de gemeente van Yahweh komen. De Heer wilde het huis van David vernederen voor deze afgoderij en daarom werd verreweg het grootste deel van het koninkrijk aan Jerobeam gegeven. Maar niet alles; de Heer wilde dat Jeruzalem het bezit zou blijven van de stam Juda en dat deze stam behouden zou blijven voor het nageslacht van David. De Heer laat door de profeet Achia weten:

"Ik zal het nageslacht van David vernederen, echter niet voor altoos"
(I Kon. 11:39).

Toen hij eenmaal koning geworden was, overlegde Jerobeam bij zichzelf, dat de tien stammen hem misschien alsnog in de steek zouden laten en kiezen voor Rehabeam, de koning van Juda. De tempel, het heiligdom, stond in Jeruzalem en deze stad was in handen gebleven van Rehabeam, zodat Jerobeams onderdanen naar Juda moesten om hun godsdienstige verplichtingen na te komen. Ondanks de belofte van de Heer dat Jerobeam een 'duurzaam' huis zou hebben als hij gehoorzaamde aan de wetten van God (I Kon. 11:38), vertrouwde Jerobeam meer op zijn eigen inzicht en liet twee gouden kalveren maken om die te laten aanbidden (I Kon. 12:28; Hos. 8:5,6), zodat zijn onderdanen niet naar Jeruzalem hoefden om te offeren. Afgoderij had het huis van David het koningschap over tien stammen gekost. De afgoderij waarin Jerobeam Efraïm voering, zou de aanleiding zijn voor Gods oordeel waardoor Israël ten slotte zou verdwijnen.

Het oordeel van Yahweh over het tien-stammenrijk lijkt dan wel hard, maar we moeten beseffen dat Efraïm zijn ontstaan te danken heeft aan Juda's ongehoorzaamheid en dat hij desondanks dezelfde heilloze weg opgegaan is. Als we dit weten, wat is het dan heerlijk te beseffen dat er ook voor Israël hoop is. Dit volk dat ruim 2.700 jaar geleden is 'verslonden' door Assur, zal tot leven worden gewekt en samen met Juda worden tot 'een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk *Gode* ten eigendom, om de grote daden te verkondigen van Hem', die hen 'uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht' (I Petr. 2:9).

We hebben gezien dat het tien-stammenrijk is ontstaan door een ingreep van God (zie I Kon.12), maar dat het desondanks als een bastaard wordt beschouwd die er niet had moeten zijn. Sommigen zien hier een tegenstelling in en vinden dat als Yahweh

Juda en Israël van elkaar heeft gescheiden, dit Zijn raadsbesluit geweest moet zijn en dat de scheiding *dus* goed is (bijv. op grond van Rom. 12:2). Dergelijke opvattingen vinden we vaak in kringen waar men bijvoorbeeld ook ziekte iets van de duivel vindt en dat een 'kind van God' om die reden nooit ziek zou moeten zijn. Deze mensen zullen ook problemen hebben met wat de Heer zegt in Jesaja:

“Ik formeer het licht, en schep de duisternis; Ik maak den vrede en schep **het kwaad, IK, YAHWEH, DOE AL DEZE DINGEN**” (Jes. 45:7, St.Vert.).

De NBG-vertaling heeft *RA* (kwaad) vertaald met 'onheil'. De eerste keer dat *RA* evenwel voorkomt in de Bijbel, in Genesis 2:9, is het vertaald met (de boom der kennis van goed en) *kwaad*. De Heer had Adam verboden te eten van deze boom. De slang (of: de 'schitterende') vond hierin een mogelijkheid om Eva te verleiden toch te eten van de vrucht van deze boom. Hij zegt:

“God weet, dat ten dage, dat gij daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden, en gij als God zult zijn, kennende goed en kwaad” (Gen. 3:5).

Nu is satan 'een leugenaar en de vader der leugen' (Joh. 8:44) en er wordt dan ook door velen verondersteld dat hij hier loog. Men zegt dan dat God vanzelfsprekend wél het goede kende, maar niet het kwade. Dat is echter in tegenspraak met de Schrift, waarin staat dat Hij de Schepper is van zowel goed als kwaad. Bovendien zien we dat de Heer zegt:

“Zie, de mens is geworden ALS ONZER ÉÉN door de kennis van goed en kwaad...” (Gen. 3:22).

Satan loog *niet* over Gods kennis (*YADA!*) van goed en kwaad, maar over het sterven van de mens. Hij zei dat de mens niet zou sterven en deze leugen wordt tot in de huidige tijd als één der grotere Bijbelse waarheden verkondigd.¹⁸ Men wil wel erkennen dat het lichaam sterft, maar in alle godsdiensten wordt ervan uitgegaan dat de ziel onsterfelijk is en op één of andere wijze blijft voortbestaan na het sterven van het lichaam.¹⁹ De Bijbel leert dat echter niet, maar omdat velen dit niet aanvaarden, wordt satans leugen ten onrechte gezocht in wat er in vers 5 staat.

God *kent* niet alleen het kwaad, Hij is er ook de Schepper van. Genesis 1 en 2 vermelden niets over de schepping van het kwaad, maar het feit dat Adam niet mocht eten van de 'de boom der kennis van goed en kwaad' (Gen. 2:17) geeft aan dat het kwaad er al vóór de zondeval was, anders was het niet mogelijk het kwaad te leren kennen. Het is ongetwijfeld de wil van Yahweh dat in sommige omstandigheden het

¹⁸ Als iemand op grond van de Schrift het tegendeel beweert, wordt zijn visie over het algemeen afgedaan als afkomstig van het Wachttorengenootschap. Deze (onterechte) constatering is voor velen helaas voldoende om de Schrift op dit punt niet nader te onderzoeken.

¹⁹ Zie voor dit onderwerp *Van Dood en Opstanding*, Paupitit.

kwaad over mensen komt, in de vorm van onheil, oorlog, ziekte of dood. We zien dat bijvoorbeeld in:

“Zo zegt Yahweh: zie, Ik breng onheil (*RA* - **kwaad**, zie St.Vert.) over deze plaats en over haar inwoners: **al de vervloekingen** die geschreven staan in het boek dat men de koning van Juda heeft voorgelezen” (II Kron.34:24).

Yahweh brengt onheil over mensen, maar een mens is dat niet toegestaan. Een mens die kwaad doet, onheil brengt, in de ogen des Heren, zal daarvoor gestraft worden (bijv. Deut. 4:25,26). Als het kwaad door God over de schepping wordt gebracht, is dat om de zonden en overtredingen te bestraffen. Het doel ervan is de mens te tuchtigen zodat hij leert om Gods wil te gehoorzamen. Door Salomo's afgoderij is het kwaad over Israël gekomen en is het rijk gesplitst in twee delen. Zo is het bestaan van Efraïm als afzonderlijk rijk dus door God bewerkt, maar het is tevens abnormaal en ongewenst, omdat de Heer een plan had en heeft met alle twaalf stammen. Heel Israël moet het koninklijke priesterschap vormen. Aan dat plan is niets veranderd, zodat de scheiding tussen Efraïm en Juda slechts een tijdelijke zal blijken te zijn. Ooit zal verzoening tot stand worden gebracht en de beide rijken samengebracht worden onder de leiding van één koning, David.

NIET MIJN VOLK, VANAF WANNEER?

Het is belangrijk antwoord te krijgen op de vraag vanaf wanneer de tien stammen van Israël niet meer het volk van God zijn. Recent las ik in een artikel de opvatting dat Israël, waarmee de twaalf stammen werden bedoeld, nooit de *positie* van 'volk van God' is kwijtgeraakt, maar alleen de *ervaring*. We zullen zien dat deze stelling wél opgaat voor geheel Israël als vrouw van God, maar ik heb in de Bijbel geen aanwijzingen gevonden voor de stelling dat het hele volk Israël, alle twaalf stammen, steeds het volk van God zijn geweest (vanaf bijvoorbeeld de Sinai) en het altijd zal zijn. Strijdig met bovenstaande opvatting is namelijk wat Petrus schrijft:

“Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk *Gode* ten eigendom, om de grote daden te verkondigen van Hem, die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht: **u, eens niet zijn volk**, nu echter Gods volk, **eens zonder ontferming**, nu in zijn ontferming aangenomen” (I Petr. 2:9,10).

Petrus schrijft aan gelovigen (I Petr. 1:7,8,21; 2:7) uit de geroepenen (I Petr.1:15; 2:9; 5:10). Geroepenen zijn in principe alle leden van alle twaalf stammen van Israël. Hij beperkt echter zijn adressering tot de *verstrooiden* (I Petr. 1:1,2) van die stammen. In zijn tijd waren dat nog alleen de tien stammen, die na de Assyrische ballingschap niet zijn teruggekeerd in het beloofde land. Tot *hen* zegt hij dat zij niet het volk van God (Lo-Ammi) waren. Hij zegt ook dat zij eens zonder ontferming waren (Lo-Ruchama!).

Dat zou hij niet schrijven als het niet *feitelijk* zo was, maar alleen in hun ervaring. Er moet dus een periode geweest zijn vóóordat Petrus zijn brief schreef, dat Israël, de tien stammen in de verstrooiing, *niet* het volk van God was. Zoals we weten, zullen de woorden van Petrus in de toekomst weer van groot belang worden. Dan zal ook wat hij verkondigde op de eerste Pinksterdag weer actueel worden voor alle stammen van Israël, voor allen van wie gezegd kan worden:

“Gij zijt de zonen van de profeten en van het verbond, dat God met uw vaders gemaakt heeft, toen Hij tot Abraham zeide: En in uw nageslacht zullen alle stammen der aarde gezegend worden” (Hand. 3:25).

De gelovigen uit die tijd, die elders ‘het koninkrijk der Hemelen’ genoemd wordt, zullen de brieven van Petrus, evenals die van Johannes, Judas, Jacobus en de brief van Paulus aan de Hebreëën, weer rechtstreeks op zichzelf kunnen toepassen. Dan zal de verwachting van de aanstaande *PAROUSIA* van Christus werkelijk actueel zijn en de waarschuwingen die daarmee verband houden zal men zich direct moeten aantrekken.

Hoe het ook zij, Petrus schrijft aan gelovige Israëlieten en zegt van hen dat er een tijd geweest is dat zij niet het volk van God waren. Er moet dus *in het verleden* zowel een begin- als een eindpunt aangewezen kunnen worden van de Lo-Ammi-periode van de tien stammen, anders hebben de woorden van Petrus geen enkele betekenis! Ook als we van de veronderstelling uitgaan dat Petrus’ brief van groot belang is voor gelovigen in een nu nog toekomstige periode, moeten zijn woorden toch ook een boodschap hebben ingehouden voor de gelovigen aan wie hij rond 64 n.Chr. schreef. Het antwoord op de vraag wanneer Israël de positie heeft verloren als volk van God, moet gevonden kunnen worden in de profetie waaraan Petrus deze uitspraak heeft ontleend. Daartoe kan alleen de context van deze woorden in het boek Hosea dienen. We lezen in het eerste hoofdstuk van Hosea dat Israël wordt aangeduid met drie namen: ‘El (= de Machtige) verstrooit’, ‘Geen ontferming’ en ‘Niet Mijn volk’. De laatste twee namen komen vrijwel letterlijk voor in de brief van Petrus, maar staan in directe relatie tot de eerste, Jizreël, El verstrooit. Er is maar één moment in de geschiedenis aan te wijzen dat Efraïm werd verstrooid, namelijk met de Assyrische ballingschap in 722 voor Christus! Vanaf dat moment heeft Israël ervaren dat God zich niet meer ontfermt over de tien stammen, zoals we kunnen opmaken uit het feit dat deze nooit uit die ballingschap zijn verlost. De tegenstelling tussen Israël en Juda die Hosea 1:7 laat zien, maakt dat duidelijk. God heeft daarentegen wel ontferming betoond aan Juda door het na 70 jaar uit de Babylonische ballingschap te laten terugkeren, overeenkomstig de woorden van Jeremia (Jer. 29:10) en vooral vanaf 1948 zien we een (gedeeltelijke) terugkeer van Juda uit de Romeinse ballingschap van 70 n.Chr. Israël is echter nooit teruggekeerd uit ballingschap, maar was in de dagen van Petrus al goeddeels opgenomen in de omringende volken. Daarmee wordt ook

recht gedaan aan de derde naam: Lo-Ammi. Er is geen volk Israël meer aan te wijzen in deze tijd en dat is al vanaf omstreeks de tweede eeuw na Christus het geval. Een volk dat niet als zodanig herkenbaar is, kan geen volk genoemd worden en kan uit de aard der zaak ook niet Gods volk zijn. Ook in de huidige tijd zien we geen Israëlieten terugkeren uit de ballingschap. Soms worden gedeelten van de stam Juda, Benjamin of Levi teruggevonden waarvan men lange tijd niet had beseft dat ze tot deze stammen behoorden, maar niemand kan in deze tijd met zekerheid aantonen te behoren tot één der overige stammen.²⁰

God verstrooide (Jizreël) Efraïm onder de volken, Hij heeft geen ontferming meer betoond aan de tien stammen van Israël (Lo-Ruchama), zodat het moment dat Israël ophield volk van God te zijn, vastgesteld kan worden aan het begin van de Assyrische ballingschap, in 722 v.Chr. We spreken dan over de *formele* positie van de tien stammen. Als we doelen op de ervaring van Efraïm, moeten we nog verder terug in de geschiedenis, namelijk het moment dat Israël is afgesplitst van Juda om onder Jerobeam een afzonderlijk koninkrijk te vormen. Vanaf dat moment heeft Israël zich vrijwel onafgebroken gedragen als overspelige vrouw, zodat er van een enig besef van de positie als volk Gods al geruime tijd vóór 722 geen sprake meer was.

Toch wordt de 'grenslijn der bedelingen', Handelingen 28:28, vaak aangewezen als moment waarop geheel Israël, alle twaalf stammen, Lo-Ammi is geworden. Zoals we hebben gezien, zijn de uitspraken van Petrus in zijn eerste brief daarmee in tegenspraak. Volgens Guthrie²¹ is de vroegste datering van Petrus' brief tussen 62-64 n.Chr. Dat is dus ná de vermoedelijke datum waarop Paulus de bekende woorden van Handelingen 28:28 uitsprak (61 n.Chr.) 'Het zij u dan bekend, dat dit heil Gods aan de heidenen gezonden is; die zullen dan ook horen!' In dat geval zou Paulus' veronderstelde bedoeling (namelijk dat Israël niet meer het volk van God is vanaf het begin van de bedeling der Verborgenheid) strijdig zijn met de duidelijke uitspraak van Petrus, dat het gelovige Israël in zijn dagen volk van God was geworden, na dit (lange, of althans enige) tijd niet meer te zijn geweest. Dergelijke tegenstrijdigheden kent de Schrift niet en kunnen alleen ontstaan door een onjuiste, menselijke, interpretatie van de woorden van God (II Petr. 1:20,21).

Als de namen van Gomers kinderen en de toepassing daarvan door Petrus op de gelovigen in Israël er eenduidig op wijzen dat Efraïm vanaf de Assyrische ballingschap niet meer het volk van God was, wat is er dan gebeurd toen Paulus de woorden

²⁰ Levieten zullen in de toekomst weer een duidelijke taak krijgen, zie Jer.33:21,22; Ezech.44-48. Zij hebben altijd verspreid geleefd over het gebied van alle overige stammen, zodat ook van deze stam sommigen onderdaan waren van het koninkrijk Juda (zoals in het NT Johannes de Doper).

²¹ *New Testament Introduction*, Inter-Varsity Press, p. 796.

uitspraak van Handelingen 28:28? Er wordt daarin toch gezegd dat het heil (dat is de Christus) tot de heidenen gezonden werd? We vinden dat bevestigd in:

“Hun heeft God willen bekendmaken, hoe rijk de heerlijkheid van dit geheimenis is **onder de heidenen: Christus onder u**, de hoop der heerlijkheid” (Col. 1:27).

Deze woorden houden toch in dat het heil Gods nu niet meer onder Juda of Israël is? Dat lijkt mij een misvatting. Want:

“God heeft zijn volk niet verstoten, dat Hij tevoren gekend heeft” (Rom. 11:2a, zie ook I Sam. 12:22).

God verstoot zijn volk niet. Toen het heil, de Verborgenheid, verkondigd werd aan de volken werd Israël daarvan dan ook niet uitgesloten. Integendeel, vanaf dat moment ging dit volk deel uitmaken van de ‘volken’. Het onderscheid dat er was tussen Israël en de volken is tijdens de tegenwoordige bedeling geheel weggenomen, voor zover het de verzoening en het behoud betreft! We zien dat de vijandschap is weggebroken, de wet waardoor Israël verhinderd had moeten worden zich te vermengen met andere volken.

“Want Hij is onze vrede, die de twee één heeft gemaakt en de tussenmuur, die scheiding maakte, de vijandschap, weggebroken heeft, doordat Hij in zijn vlees de wet der geboden, in inzettingen bestaande, buiten werking gesteld heeft, om in Zichzelf, vrede makende, de twee tot een nieuwe mens te scheppen, en **de twee, tot één lichaam verbonden**, weder met God te verzoenen door het kruis, waaraan Hij de vijandschap gedood heeft” (Efeze 2:14-16).

De heidenen zijn niet bij Juda of Israël gevoegd, maar de Israëlieten zijn bij de heidenen gevoegd, doordat het enige dat hen daarvan scheidde, de wet, is teniet gedaan. De Schrift zegt nergens dat Juda of Israël vanaf de verkondiging van de Verborgenheid door Paulus niet meer Gods volk zouden zijn. Voor Israël gold dat al vanaf de ballingschap en Juda is altijd Gods volk gebleven.²² Feitelijk zien we in de bedeling van de Verborgenheid een nadere uitwerking van de conclusie die de apostelen al in Handelingen 15 hadden getrokken:

“Maar door de genade van de Here Jezus geloven wij (*Israëlieten*) behouden te worden op dezelfde wijze als zij (*de volken*)” (vers 11).

²² Daarom kan Habakuk bijna een eeuw na de Assyrische Ballingschap, als Juda nog de Babylonische ballingschap te wachten staat, nog bidden:

‘Yahweh, ik heb de tijding aangaande U vernomen, ik ben, Yahweh, met vreze voor uw werk vervuld; roep het in het leven in de loop der jaren, maak het openbaar in de loop der jaren; **gedenk in de toorn aan ontfermen** (*RACHAM*)!’ (Hab. 3:2).

Nu rest ons de vraag vanaf welk tijdstip de tien stammen van Israël dan weer volk van God zullen worden. Petrus spreekt uitsluitend tot de Israëlische *gelovigen*, namelijk de ‘uitverkorenen naar de voorkennis van God, de Vader, in heiliging door de Geest, tot gehoorzaamheid en besprenging met het bloed van Jezus Christus’ (I Petr. 1:2). Hij zegt van hen dat zij nu geworden zijn tot een volk van God. Er is echter op het moment dat Petrus deze woorden schrijft nog geen sprake van dat héél Israël volk van God is geworden. Het gaat nog slechts om de uitverkorenen. Alle Israëlieten zijn geroepen, maar slechts zij die aan de roeping gehoor geven, door de woorden Gods te aanvaarden en te geloven, worden uitverkorenen genoemd. Er zal echter een tijd aanbreken waarin geheel Israël behouden zal worden, waarin (vrijwel) iedereen zal gehoorzamen aan Gods roepstem. De Heer zegt:

“Ik zal wegnemen, zonder dat iemand redden kan. Ik zal heengaan, Ik wil wederkeren naar mijn plaats, totdat zij zich schuldig gevoelen en mijn aangezicht zoeken; wanneer het hun bang te moede is, zullen zij verlangend naar Mij uitzien” (Hos. 5:14b,15).

Het antwoord van het volk daarop zal zijn:

“Ja, wij willen Yahweh kennen, ernaar jagen Hem te kennen. Zo zeker als de dageraad is zijn opgang. Dan komt Hij tot ons als de regen, als de late regen, die het land besproeit” (Hos. 6:3).

Paulus schrijft:

“... aldus zal gans Israël behouden worden, gelijk geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen, Hij zal goddeloosheden van Jakob afwenden” (Rom. 11:26).

Ook dan zal ‘heel Israël’ niet betekenen ‘elk individu’, zoals we kunnen concluderen uit de woorden van Ezechiël 20:

“Zoals Ik met uw vaders in het gericht getreden ben in de woestijn van het land Egypte, zo zal Ik ook met u in het gericht treden, luidt het woord van de Here Yahweh. Ik zal u onder de herdersstaf doen doorgaan en u brengen in de band van het verbond. Ik zal de weerspannigen uit u uitschiften en hen die tegen Mij overtreden hebben; wel zal Ik hen leiden uit het land waarin zij als vreemdelingen vertoeven, maar in het land van Israël zullen zij niet komen. **En gij zult weten, dat Ik Yahweh ben**” (Ezech. 20:36-38).

Dat blijkt niet in conflict te zijn met de woorden die vrijwel direct daarop volgen:

“Want op mijn heilige berg, op de hoge berg Israëls, luidt het woord van de Here Yahweh, daar zal **het ganse huis Israëls** in zijn geheel Mij in het land dienen. Daar zal Ik behagen in hen hebben en daar zal Ik heffingen van u vorderen en het beste uwer gaven, bij alles wat gij heiligt” (20:40).

Het 'ganse huis Israëls' betekent dus niet 'elke individuele Israëliet', want zij die rebelleren zullen wel uit de volken worden weggevoerd, maar mogen het land niet binnengaan. Het ganse huis Israëls betekent geheel Israël, alle twaalf stammen. Van hen zullen zij die het land ingaan, de Heer van harte dienen.

Zou Hosea niets te zeggen hebben over Juda na het einde van de Handelingenperiode? Daar is toch een bijzondere fase voor Gods volk ingegaan? Juda werd weggevoerd door de Romeinen en is als volk in zekere zin gelijkgesteld met de andere volken. We hebben er al bij stilgestaan dat dit zeker niet het einde betekende van Juda als volk (van God), zoals dat bij Efraïm het geval was. Toch is het natuurlijk een gebeurtenis van belang geweest dat de twee stammen voor de tweede keer verdreven werden uit hun land. Ik denk dat we in Hosea 5 een verwijzing vinden naar die tijd.

“Want Ik ben als een leeuw voor Efraïm, en als een jonge leeuw voor het huis van Juda. Ik, Ik zal verscheuren en heengaan; Ik zal wegnemen, zonder dat iemand redden kan. Ik zal heengaan, Ik wil wederkeren naar mijn plaats, totdat zij zich schuldig gevoelen en mijn aangezicht zoeken; wanneer het hun bang te moede is, zullen zij verlangend naar Mij uitzien” (Hos. 5:14,15).

God is als een leeuw voor Efraïm dat door Hem verscheurd en weggenomen is zonder dat iemand kon redden. Tegen Juda trad de Heer anders op, namelijk als een jonge leeuw die *heengegaan* is tot het moment waarop Yahweh weer wordt gezocht in tijden van nood. Van Juda kunnen we ons heel goed voorstellen dat het in nood komt te verkeren. Vrijwel geheel omsingeld door een overmacht aan veelal agressieve vijanden, kan op elk moment de nood zeer hoog worden voor de Joden in Israël. We hebben dat al enkele malen zien gebeuren in de 20^e eeuw.²³ In Handelingen 28:28 zien we dat Christus niet meer te midden van Zijn volk (dat is dus *Juda*) zal blijven, maar voortaan zal verkeren te midden van alle volken zonder onderscheid. Daar heeft Yahweh Juda als afzonderlijk volk van God verlaten en daarop hebben de woorden van Hosea 5 betrekking. Als Hij als Christus terugkomt op aarde, zal Hij komen als 'de leeuw uit de stam Juda' (Openb. 5:5).

²³ De Joden hebben vanaf de ondergang van het Ottomaanse Rijk (1918), toen men dacht onder het Engelse mandaat in vrede te kunnen wonen in Palestina, voortdurend te maken gehad met agressie van Arabieren zowel binnen als buiten de grenzen van Palestina. De Engelsen die in opdracht van de Volkenbond hadden moeten zorgen voor bescherming van de Joden en bevordering van de immigratie, hebben zich altijd meer bekommerd om de binnenlandse 'rust' dan om Gods volk, waarbij ze tot op de dag van de Onafhankelijkheid van Israël de kant van de Arabische agressors hebben gekozen.

NIET MIJN VROUW

We komen nu op een ander belangrijk thema in Hosea's profetieën. Zoals we gezien hebben, representeren de drie kinderen van Gomer alle het tien-stammenrijk, zodat onder Gomer de twaalf stammen van Israël, vóór de scheiding in een twee- en een tien-stammenrijk verstaan moet worden. Het rijk Efraïm is uit Israëls twaalf stammen ontstaan. Gomers kinderen typeren Efraïm dat zijn status als Gods *volk* verliest. Gomer zelf is echter een beeld van alle twaalf stammen van Israël in de positie van de *vrouw* van Yahweh. Efraïm heeft het oordeel te horen gekregen dat God Zich niet zal ontfermen en dat de tien stammen de straf op hun goddeloosheid zullen moeten ondergaan. De Heer heeft gezegd tot het volk van Efraïm: 'niet Mijn volk', maar de Heer is nooit gescheiden van Zijn vrouw Israël,

“Want Ik haat de echtscheiding, zegt Yahweh, de God van Israël... (Mal. 2:16).

Toch lezen we in Hosea 2:1: ‘... zij is mijn vrouw niet, en Ik ben haar man niet’. Het gaat dan evenwel niet om de formele positie van Israël. We zien dat aan het vervolg: ‘Laat zij haar ontucht (hoererijen, SV) van haar gelaat verwijderen en haar overspel van haar boezem’. Hoererij en overspel wijzen beide op ontrouw binnen het huwelijk. Daarop wijst ook het woord ‘minnaars’ (2:6,9,11,12). Er wordt nergens gezegd dat Israël niet meer Gods vrouw zou zijn in formele zin, maar hier wordt beschreven wat de feitelijke, materiele, situatie was: Israël *gedroeg* zich niet als Gods vrouw en God trad niet meer op als haar Man, maar veeleer als haar Rechter. Er staat dan ook niet dat Israël niet *meer* Gods vrouw is, wat de normale formulering is als het huwelijk ontbonden zou zijn, maar dat ze het niet *is*. In de toekomst zal Israël echter God weer noemen ‘mijn Man’, wat de Heer ondanks Israëls ontrouw ook altijd gebleven is. Vandaar ook de moeite die de Heer zal doen om Israël voor Zich te winnen.

“Daarom zie, Ik zal haar lokken, en haar leiden in de woestijn, en spreken tot haar hart. Ik zal haar aldaar haar wijngaarden geven, en het dal Achor maken tot een deur der hoop. Dan zal zij daar zingen als in de dagen van haar jeugd, als ten dage toen zij trok uit Egypte. En het zal te dien dage geschieden, luidt het woord van Yahweh, dat gij Mij noemen zult: mijn man, en niet meer: mijn Baäl” (Hos. 2:13-15).²⁴

“Ik zal u Mij tot bruid werven voor eeuwig: Ik zal u Mij tot bruid werven door gerechtigheid en recht, door goedertierenheid en ontferming; Ik zal u Mij tot bruid werven door trouw; en **gij zult Yahweh KENNEN**” (2:18,19).

²⁴ ‘Mijn Baäl’ betekent: Mijn Heer!! **Yahweh wil niet aangesproken worden als ‘Heer’**, maar Hij wil dat Israël Hem kent bij Zijn Naam, en die is Yahweh! Er zal dus een tijd komen dat de God van Israël niet meer aangesproken zal worden met Heer, maar met Yahweh. *Nota bene*.

De grote afval van het geloof in de God van Israël en het daarmee gepaard gaande vertreden van Zijn wetten, wordt geweten aan het gebrek aan *kennis van Yahweh*.

“Mijn volk gaat te gronde door het gebrek aan kennis. Omdat gij de kennis verworpen hebt, verwerp Ik u, dat gij geen priester meer voor Mij zult zijn; daar gij de wet van uw God vergeten hebt, zal ook Ik uw zonen vergeten” (Hos. 4:6).²⁵

Het woord dat vertaald is met kennis, *DA'ATH*, is afgeleid van het werkwoord *YADA*, dat veelal de betekenis heeft van ‘door ervaring, of (intieme) omgang (leren) kennen’. Het volk Israël wordt hier dus verweten dat het allerlei andere goden ‘kende’, er als het ware gemeenschap mee had, maar dat het geen kennis van Yahweh had. Daarom zegt Hosea:

“Een geest van ontucht woont in hen, en **Yahweh** kennen zij niet” (Hos. 5:4b).

Israël ging met andere goden om alsof het haar eigen man betrof, maar vergat de Man met zij gehuwd was (Jer. 2:32; Hos. 2:12). Het gebrek aan ‘kennis’ duidt dus op het gebrek aan werkelijke omgang met Yahweh, door de overspelige omgang met andere goden. We zagen al dat Salomo’s afgoderij voor Israël de aanleiding is geweest om deze heilloze weg op te gaan. Zoals wel vaker het geval is, kwamen de problemen voort uit ‘vermenging’ (vgl. Hos. 8:8). Salomo huwde vrouwen uit andere volken. Dezen namen hun eigen ‘goden’ mee naar Israël. Salomo liet hiermee toe dat het heilige volk van God (vgl. Hos. 5:3), dat zich afzijdig diende te houden van de heidenen en hun afgoden, zich daarmee verontreinigde. Toen men eenmaal zo ver was afgeweken van de waarheid, duurde het niet lang of de Israëlieten lieten zich steeds minder gelegen liggen aan de God van Israël. Het onvermijdelijke gevolg was wetteloosheid (Hos. 8:12), niet alleen op religieus gebied, maar op alle terreinen van het leven.²⁶

De Heer vermaant de kinderen van Gomer daarom zich te verzetten tegen hun moeder en alle wetteloosheid en afgoderij die zij vertegenwoordigt (2:1). Zij moeten zich distantiëren van haar hoererij en ontrouw (Amos 5:15) en haar zelfs aanklagen. De kinderen hadden het volste recht, ja zelfs de plicht, hun moeder verwijten te maken en aan te klagen. Juda was overigens geen haar beter dan Efraïm als het gaat om het overspelig nalopen van andere goden (zie Ezech. 23:13). Beide rijken zijn afgeweken van Yahweh en Zijn verbond en zijn daarin zeldzaam eensgezind geweest. Daarom zullen beide daarvoor boeten met ballingschap. Maar de gevolgen van de straf zijn voor beiden verschillend. Daarvoor zijn diverse redenen te noemen. Een

²⁵ Zie ook Jes. 1:2,3 (begrip = kennis); 44:18; Jer. 4:22; 9:3,6.

²⁶ Johannes geeft de relatie tussen het kennen van God en het doen van Zijn geboden duidelijk weer in I Joh. 2:3,4.

belangrijke reden is wel de trouw van Juda aan het koningshuis van David. Juda koos als eerste van de twaalf stammen de zijde van David (II Sam. 2:10; II Sam. 5:5). Ook bleven alleen Juda en Benjamin trouw aan het huis van David na de dood van Salomo. De overige stammen kwamen in opstand tegen Rehabeam, Salomo's zoon en troonopvolger en kozen de zijde van Jerobeam, een bouwvakker uit de stam Efraïm (zie I Kon. 11:26,28), die er een zodanig goddeloze levenswandel op na ging houden, dat hij als criterium gold voor de beoordeling van andere afvallige koningen (zie bijv. I Kon. 16:26).

“Toen Rechabeam te Jeruzalem was gekomen, riep hij het gehele huis van Juda en de stam Benjamin bijeen, honderdtachtigduizend strijdbare jonge mannen, om te strijden tegen het huis van Israël en het koningschap terug te brengen aan Rechabeam, de zoon van Salomo” (I Kon. 12:21).

Israël daarentegen heeft steeds koningen naar eigen keus aan willen stellen (Hos. 8:4), zonder zich af te vragen of deze door de Heer gewenst waren. Daarom krijgen ze van God ten slotte een koning die ze niet zelf hebben gekozen, de koning van Assyrië (Hos. 11:5; zie ook 13:11).

Misschien is de belangrijkste reden dat Yahweh Juda als Zijn volk gehandhaafd heeft wat Micha noemt in verband met zijn profetieën over de aanstaande ballingschap van Juda, namelijk dat uit Juda de Verlosser geboren zou worden (Micha 5:1). Dit gebeurde enkele eeuwen nadat *Efraïm* had opgehouden Gods volk te zijn. Met *Juda* zette God Zijn plan voort, maar Hij is Israël niet vergeten (Jes. 44:21).

Ten slotte noemen we de profetische zegeningen van Jacob over Juda.

“Juda, u zullen uw broeders loven, uw hand zal zijn op de nek uwer vijanden, voor u zullen uws vaders zonen zich neerbuigen. Een leeuwewelp is Juda; na de roof zijt gij omhoog geklommen, mijn zoon; hij kromt zich, legt zich neder als een leeuw of als een leeuwin; wie durft hem opjagen? De scepter zal van Juda niet wijken, noch de heersersstaf tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en hem zullen de volken gehoorzaam zijn” (Gen. 49:8-10).

Hier wordt Juda beloofd dat hij heersen zal tot de komst van de Messias. Deze woorden kunnen alleen maar betrekking hebben op de toekomst, als David, uit de stam van Juda, zal regeren tot de komst van Christus,²⁷ niet alleen over de twaalf stammen van Israël. Aangezien Israël dan weer een koninklijk priesterschap is, dat heerst over alle volken der aarde (Jes. 45:7,14; 49:23; Jes. 60), zal David feitelijk het bestuur uitoefenen over de hele wereldbevolking voor zover deze zich onderworpen heeft aan de God van Israël. Tot die tijd lijkt het precies omgekeerd en wordt

²⁷ Vgl. Jer. 33:25,26. Zie ook *De zeventig zevens in Daniël 9* en *Uw Koninkrijk kome...*, Lachai Röi.

Jeruzalem vertreden door de heidenen die, verenigd in respectievelijk de Volkenbond en de Verenigde Naties, Juda tot gehoorzaamheid aan hen trachten te dwingen.

Formeel, juridisch, is Israël altijd de vrouw van God gebleven. Hij heeft *Israël* (de twaalf stammen) ook nimmer een scheidbrief gegeven.²⁸ De (materiele) relatie tussen God en Israël week echter zodanig af van de formele, dat voor Israël zelfs een prijs moest worden betaald aan haar minnaars (Hos. 3:2)! Israël's *ervaring* was die van een gescheiden vrouw. Niet omdat God Zijn vrouw zou hebben verlaten, maar omdat de ongerechtigheden van de Israëlieten in hun eigen beleving een scheiding hadden veroorzaakt in de relatie met Yahweh (vgl. Jes. 59:2). Zij kenden God niet, maar des te beter hun minnaars.

De materiele 'scheiding', dat wil zeggen de beëindiging van de omgang met God, is niet voor altijd, want God zal Israël 'niet in weduwschap' laten (zie Jes. 54:6-10). Juda heeft de materiele scheiding van God bijna anderhalve eeuw later dan Israël ervaren, toen het in 586 v.Chr. in ballingschap naar Babel werd gevoerd en nogmaals in de tijd direct volgend op de Handelingenperiode. Het formele huwelijk van God met Israël duurde vanaf de Sinaï tot aan het kruis op Golgotha, waar het verbond werd vernieuwd en het huwelijk op een andere basis werd voortgezet. Van een huwelijk met een 'ontuchtige vrouw' (Hos. 1:2) is het geworden een huwelijk met de 'bruid' (Hos. 2:18) die zegt:

“Ja, wij willen Yahweh kennen, ernaar jagen Hem te kennen. Zo zeker als de dageraad is zijn opgang. Dan komt Hij tot ons als de regen, als de late regen, die het land besproeit” (Hos. 6:3).

Maar reeds vóór de Sinaï was Israël al het *volk* van God. Mozes zei immers namens Yahweh aan farao: 'Laat **Mijn volk** gaan' (Ex. 5:1; 7:16 enz., zie ook Ex. 3:10). De bijzondere (formele én materiele) huwelijksrelatie met de God van Israël is tot stand gekomen in de woestijn, waar Israël trouw en gehoorzaamheid beloofde aan Yahweh.

“Ik gedenk de genegenheid van uw jeugd, de liefde van uw bruidstijd, toen gij Mij gevolgd waart in de woestijn, in onbezaaid land; Israël was Yahweh geheiligd, de eersteling zijner opbrengst” (Jer. 2:2,3).

De materiele scheiding tussen God en Israël duurt voort, ondanks de vernieuwing van het Verbond op Golgotha, totdat alle twaalf stammen zullen inzien dat zij het niet zonder Yahweh kunnen stellen (Hos. 2:6) en ernaar gaan verlangen terug te keren, niet in de eerste plaats tot het land, maar tot de God van Israël. Van deze verzoening,

²⁸ Er wordt echter wel van een scheidbrief gesproken in verband met Israël als tien-stammenrijk in Jer.3:8! Een scheidbrief werd meegegeven als een man zijn vrouw uit zijn huis heeft weggezonden (Deut.24:1). Deze scheiding doelt op het moment dat Israël in ballingschap door Assur werd weggevoerd.

dat is het herstel van de werkelijke relatie tussen Yahweh en Israël, spreken vele profetieën, zoals:

“Wanneer dan al deze dingen over u komen, de zegen en de vloek, die ik u voorgehouden heb, en gij dit ter harte neemt te midden van al de volken, naar wier gebied Yahweh, uw God, u verdreven heeft, en wanneer gij u dan tot Yahweh, uw God, bekeert en naar zijn stem luistert overeenkomstig alles wat ik u heden gebied, gij en uw kinderen, met geheel uw hart en met geheel uw ziel, dan zal Yahweh, uw God, in uw lot een keer brengen en Zich over u erbarmen; Hij zal u weer bijeenbrengen uit al de volken, naar wier gebied Yahweh, uw God, u verstrooid heeft. Al waren uw verdrevenen aan het einde des hemels, Yahweh, uw God, zal u vandaar bijeenbrengen en vandaar halen; Yahweh, uw God, zal u brengen naar het land, dat uw vaders bezeten hebben, gij zult het bezitten en Hij zal u weldoen en u talrijker maken dan uw vaders. En Yahweh, uw God, zal uw hart en het hart van uw nakroost besnijden, zodat gij Yahweh, uw God, liefhebt met geheel uw hart en met geheel uw ziel, opdat gij leeft” (Deut. 30:1-6; zie ook Deut. 4:29-31).

God zal antwoord geven op Israëls verlangen,

“Want Israël en Juda zijn niet in weduwschap gelaten door hun God, door Yahweh der heerscharen, al was hun land vol van schuld tegenover de Heilige Israëls” (Jer.51:5).

HET HERSTEL VAN HET HUWELIJK

Uit het tweede hoofdstuk van Hosea hebben we kunnen opmaken dat Hosea nooit formeel is gescheiden van Gomer. Als hij dan ook de opdracht krijgt om ‘een vrouw, die zich door een ander laat beminnen en overspelig is’ (3:1) lief te hebben, duidt dat op een herstel van het huwelijk met Gomer en niet op een tweede huwelijk. In dat herstel zijn twee fasen te onderscheiden. In de eerste plaats wordt door Hosea een bedrag betaald aan haar minnaars, waarna ze weer voor een ieder kenbaar het ‘eigendom’ wordt van Hosea. Formeel is dan de relatie hersteld, maar er is dan nog geen sprake van een materieel huwelijk; van Hosea’s liefde merkt Gomer nog niet veel. Zij mag geen omgang meer hebben met haar minnaars, maar evenmin met Hosea. Dat gebeurt pas in de tweede fase, wanneer Gomer zich tot Hosea zal wenden omdat zij uiteindelijk door haar minnaars niet zo goed behandeld werd als zij zich had voorgesteld (zie Hos. 2:6b).

We hebben te maken met geheel Israël, zowel met de twee als de tien stammen, die alle zijn afgeweken van Yahweh. Zij bleef volharden in overspel, terwijl de liefde van haar man bleef. De eerste verzen van Hosea 3 duiden er namelijk op dat Hosea Gomer

nog steeds liefhad. Hosea heeft Gomer dan ook niet verstoten, maar zij is van hem weggelopen, zoals ook Israël is weggelopen van de Heer.

“... Waarom zegt dan mijn volk: Wij zijn weggelopen, wij zullen niet meer tot U komen? Zal een meisje haar tooi vergeten, een bruid haar gordel? Maar mijn volk heeft Mij vergeten, talloze dagen. Wat wist gij goed uw weg te vinden om minnarijen te zoeken! Daarom hebt gij ook uw wegen aan boosheden gewend” (Jer. 2:31-33).

Hosea moest voor Gomer vijftien zilverstukken (waarmee waarschijnlijk sjekels, of sikkels zijn bedoeld) en anderhalve homer gerst betalen (Hos. 3:2). Volgens Keil is dit bij elkaar genomen de waarde van een slaaf (Ex. 21:32). Er is geen sprake van een bruidsschat, noch van een huwelijk, maar eerder een schadevergoeding voor haar minnaars en exploitanten.

We zien hier een schitterend beeld van Yahweh's liefde voor Israël. Dit is de liefde van God: Hij heeft lief, ook als die liefde genegeerd wordt, of beantwoord met liefdeloosheid, vijandschap of afkeer (vgl. Rom. 5:8-10). We zouden ons kunnen afvragen of de Heer niet een volk had kunnen kiezen dat Hem wél trouw gebleven zou zijn, in plaats van Israël dat zich al vanaf de uittocht uit Egypte gedroeg als een ondankbaar, mopperend en nukkig volk. Pas uit het Nieuwe Testament leren we dat ook het dwalen van Israël paste in het verlossingsplan van God voor deze wereld. Paulus zegt daarover:

“Want, broeders, opdat gij niet eigenwijs zoudt zijn, wil ik u niet onkundig laten van dit geheimenis: een gedeeltelijke verharding is over Israël gekomen, totdat de volheid der heidenen binnengaat, en aldus zal gans Israël behouden worden, gelijk geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen, Hij zal goddeloosheden van Jakob afwenden” (Rom. 11:25,26).

Het was een geheim, maar Paulus mocht vertellen wat er precies aan de hand was met het eigenzinnige Israël. Om te voorkomen dat de heidenen die tot het geloof gekomen waren, zich wat zouden verbeelden, zegt Paulus dat hun behoud, evenals het behoud van de overige heidenen, te danken is aan de verharding van Israël. Onder 'heidene' moeten de volken in het algemeen worden verstaan. Hoewel Israël ervan overtuigd was dat Gods volk voorrang heeft boven alle andere en dat de overige volken verlost zouden worden door de priesterlijke bediening van Israël, vertelt Paulus hier precies het tegenovergestelde. Door Israëls verharding werd verlossing, door de bediening van Paulus, rechtstreeks, buiten Israël om, aangeboden aan alle mensen. En Israël zal in de toekomst op precies dezelfde wijze gerechtvaardigd moeten worden als de volken, namelijk door het geloof, zoals Abraham, zonder de wet. In Handelingen komt dit thema al enigszins aan de orde, nog voordat Paulus tot zijn apostelschap werd geroepen. In eerste instantie zijn de apostelen zeer verbaasd

dat Cornelius en zijn huishouding tot het geloof gekomen zijn (Hand. 10), terwijl Israël nog niet bekeerd was:

“En toen zij dit gehoord hadden, kwamen zij tot rust en verheerlijkten God, zeggende: Zo heeft dan God ook de heidenen de bekering ten leven geschonken” (Hand. 11:18).

We zien in Handelingen 15 (ná de roeping van Paulus!) dat de zaak precies wordt omgekeerd. Wegens meningsverschillen over de besnijdenis en het houden van de wet (Hand. 15:5) komen de apostelen weer bij elkaar. In eerste instantie wordt door Petrus min of meer herhaald wat in Handelingen 11 al was geconstateerd:

“En God, die de harten kent, heeft getuigd door hun de Heilige Geest te geven **evenals ook aan ons**, zonder enig onderscheid te maken tussen ons en hen, door het geloof hun hart reinigende” (Hand. 15:8,9).

Het beginpunt van de verlossing van de hele schepping is voor Petrus nog steeds Israëls bekering en doop in de Geest. De heidenen blijken echter op precies dezelfde wijze tot bekering te komen en in de Geest gedoopt te worden als de Israëlieten. Dit feit moest door de apostelen wel worden erkend. Even later echter geven zij bij monde van Petrus blijk van het volgende inzicht:

“Nu dan, wat stelt gij God op de proef door een juk op de hals der discipelen te leggen, dat noch onze vaderen, noch wij hebben kunnen dragen? Maar door de genade van de Here Jezus geloven **wij** behouden te worden **op dezelfde wijze als zij**” (Hand. 15:10,11).

Hierop doelt ook Paulus als hij schrijft dat ‘aldus zal gans Israël behouden worden’ (Rom. 11:26). ‘Aldus’ heeft dezelfde strekking als ‘op dezelfde wijze’ in Handelingen 15:11. Paulus zegt in Romeinen 11 dat Israël verhard is, zich niet wil bekeren, maar uiteindelijk behouden zal worden op precies dezelfde wijze als de volken. De volken hebben niet hoeven wachten op de bekering van Israël, maar konden door op grond van het evangelie dat met name Paulus bracht, behouden worden door het geloof in Christus Jezus. Tegelijk heeft Israël daarmee een voorbeeld ontvangen van de wijze waarop de Heer mensen wil rechtvaardigen, namelijk op grond van geloof en niet door eigen inspanning of werken der wet.

In Romeinen 11 en op andere plaatsen moest Paulus vooral duidelijk maken dat de heidenen oorspronkelijk helemaal geen relatie hadden met de God van Israël. Zij waren zonder God in deze wereld,²⁹ aan hen waren geen beloften gedaan, aan hen waren geen beschikkingen (verbonden) gegeven. Hun redding door het geloof was pure genade (Ef. 2:8). Anderzijds had Israël zich in het verleden te zeer laten voorstaan op zijn roeping. Kennelijk leefden zij in de veronderstelling dat roeping iets

²⁹ Zie ook Efeze 2:11,12.

te maken had met hun eigen kwaliteiten, alsof God tot geen andere keuze had kunnen komen, toen Hij alle volken der aarde de revue liet passeren. Doordat God de feitelijke omgang met Israël beëindigde, werd Israël duidelijk gemaakt dat de toekomstige verlossing niet het gevolg is van eigen kwaliteiten, roeping of positie, maar van dezelfde genade en liefde van God die de andere volken mochten leren kennen.

GIJ ZULT VELE DAGEN ZITTEN

“En ik zeide tot haar: Vele dagen zult gij blijven zitten; gij zult geen ontucht bedrijven, geen man toebehoren; en ook ik zal tot u niet komen” (Hos. 3:3).

Gomer was *formeel* Hosea's vrouw en had er door de vernieuwing van haar huwelijk opnieuw aan herinnerd moeten worden dat zij aan hem gebonden was (vgl. Rom. 7:2). Maar Hosea had vooralsnog geen gemeenschap met haar, zodat er in *materiele* zin nog immer geen sprake van een huwelijk was. Gomers ervaring beperkte zich ertoe dat ze van haar minnaars was afgezonderd. Er was dus een aanmerkelijk verschil tussen haar positie en haar ervaring. Haar positie was duidelijk, maar ze ervoer er door eigen schuld niets van. Haar ervaring deed echter aan haar positie niets af. We zouden op grond van de symboliek van Hosea's leven mogen veronderstellen dat er met Israël ook iets soortgelijks is gebeurd, of zal gebeuren. We zouden in dat geval in de Bijbel moeten kunnen vinden dat Israël gedurende enige tijd wel een formele (huwelijks-) relatie met God heeft, of heeft gehad, maar er weinig of niets van heeft gemerkt.

De Schrift laat dit inderdaad zien. Het formele huwelijk, waarbij Israël de positie heeft gekregen van de echtgenote van Yahweh, komt tot stand in de woestijn na de verlossing uit Egypte op weg naar het beloofde land.

“Zo zegt Yahweh: Ik gedenk de genegenheid van uw jeugd, de liefde van uw bruidstijd, toen gij Mij gevolgd waart in de woestijn, in onbezaaid land” (Jer. 2:2).

Israël heeft echter haar 'eerste liefde' verlaten (Jer. 2:5; vgl. Openb. 2:4) en heeft haar genegenheid aan andere 'heren' dan Yahweh geschonken. Daarom zegt Hij:

“Wat zal Ik u aandoen, o Efraïm? Wat zal Ik u aandoen, o Juda? Immers uw liefde is als een morgenwolk, en als een dauw die in de vroege vergaat. Maar zij hebben als Adam het verbond overtreden; daar hebben zij Mij trouweloos bejegend” (Hos. 6:4,7).

Welk verbond had Adam overtreden? In de Bijbel is niets bekend van een 'verbond' met Adam! Deze tekst is onbegrijpelijk als we niet beseffen wat 'verbond' (*BERITH*) betekent. Een verbond tussen mensen kunnen we beschouwen als een 'tweezijdige overeenkomst', waarbij mensen of naties beslissen om gezamenlijk iets te doen of om

tezamen een bepaald doel na te streven. Het impliceert dan de wederzijdse en vrije wil om van beide zijden een prestatie te leveren. We zouden zelfs kunnen spreken van een contract of een verdrag.

Een verbond dat God met de mens aangaat is echter iets heel anders. Als we zo'n verbond zouden omschrijven als de wederzijdse verplichting om een bepaalde prestatie te leveren, komen we al snel in de knoop. Weinfeld³⁰ schrijft:

“De oorspronkelijke betekenis van het Hebr. *BERITH* (evenals het Akkadische *RIKSU* en Hittitische *ISHIUL*) is **niet** ‘overeenstemming of overeenkomst tussen twee partijen’, zoals algemeen wordt verondersteld. *BERITH* impliceert in de eerste plaats het begrip ‘opgelegde taak’, ‘wettelijke verplichting’, of ‘plicht’, (...) Daarom vinden we ook dat een verbond wordt opgelegd (*TSIVVAH BERITHO*, ‘Hij heeft zijn verbond verordend’, Ps. 111:9; Richt. 2:20), wat per sé niet gezegd kan worden van een wederzijdse overeenstemming (vgl. bijv. Deut. 4:13; 33:9; Jes. 24:5; Ps. 50:16; 103:18). Het verbond op de Sinaï in Exodus 24 is in essentie het opleggen van wetten en verordeningen aan het volk (vv. 3-8).”

De vertaling die Van Mierlo gebruikt voor *BERITH*, ‘beschikking’,³¹ voldoet met het oog op bovenstaande definitie beter dan ‘verbond’. Een beschikking is altijd eenzijdig. De ene partij beschikt iets waardoor de andere partij verplicht wordt iets te doen. Vooral in het (rechts)verkeer tussen overheid en burgers is er sprake van beschikkingen. De overheid kan met beschikkingen bijvoorbeeld verplichtingen aan burgers opleggen, ongeacht of zij het er mee eens zijn of niet. De overheid beschikt tevens over de middelen om naleving van beschikkingen af te dwingen. De teksten die als voorbeeld in bovenstaand citaat zijn opgenomen, geven deze betekenis in voldoende mate weer. In dat licht gezien heeft Adam inderdaad een beschikking, een bepaalde door God opgelegde verplichting, veronachtzaamd. Hij heeft het ene gebod dat God hem gegeven had, genegeerd. Daarmee is, en dat is belangrijk, dat *gebod*, of die *verordening*, overigens niet teniet gedaan! Zo doet ook Israël nooit het verbond, de beschikking van God, teniet. Door ongehoorzaamheid worden bijvoorbeeld beloofde zegeningen, of de door God aangeboden positie, uitgesteld. Maar de beschikking zelf blijft onaantastbaar. We lezen hooguit van een beschikking die zal verdwijnen doordat er een nieuwe, een betere, voor in de plaats is gekomen (Hebr. 8:13). De beschikkingen blijven bestaan, omdat Yahweh Zijn heilige Naam daaraan heeft verbonden (zie bijv. I Sam. 12:22; Jer. 14:21; Ezech. 20:9).

³⁰ *Theological Dictionary of the OT*, vol.II, page 255, Eerdmans, Grand Rapids, USA.

³¹ *De verbonden en de Wet*, Aix-en-Provence, Fr., 1962

Israël heeft net zomin als Adam gehoorzaamd aan Gods beschikking, maar het in feite tijdelijk ineffectief gemaakt. Dat is de oorzaak van de situatie waarin Israël zich in de dagen van Hosea bevond. Het volk ervoer niets van de relatie met God wegens hun eigen trouweloosheid. Zij onderhielden Zijn wet niet, zij verlangden niet naar omgang met God, en misten daardoor ook de zegeningen die het houden van de wet met zich brengt.³² De straf daarvoor zullen ze ondergaan. Maar we weten dat dit geen oneindige situatie is, zoals we mochten opmaken uit de vernieuwing van het huwelijk tussen Hosea en Gomer. De beloften die over het algemeen gepaard gaan met Goddelijke beschikkingen, blijven onverminderd van kracht (II Cor. 1:20) en worden niet van hun kracht beroofd door ongehoorzaamheid van Israëls kant. Op een later tijdstip zou er zelfs opnieuw een beschikking komen, die het herstel van Gods relatie met Israël bevestigt. Eén van de veel geciteerde gedeelten daarover is Jeremia 31:31-34:

“Zie, de dagen komen, luidt het woord van Yahweh, dat Ik met het huis van Israël en het huis van Juda een nieuw verbond sluiten zal. Niet zoals het verbond, dat Ik met hun vaders gesloten heb ten dage dat Ik hen bij de hand nam, om hen uit het land Egypte te leiden: mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik heer over hen ben, luidt het woord van Yahweh. Maar dit is het verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord van Yahweh: Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren: Kent Yahweh: want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord van Yahweh, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken”.

We zien hier een voorbeeld van wat wel genoemd wordt ‘een ingesneden profetie’.³³ Een deel van deze profetie is reeds vervuld, terwijl een ander deel nog vervuld zal moeten worden. De Here Jezus gaf Zelf een voorbeeld van een dergelijke profetie in Lucas 4:18,19 waar Hij de lezing van Jesaja 61:2 halverwege afbrak, om de woorden in de verzen 1 en 2a toe te passen op Zijn tijd, terwijl de rest van de profetie van Jesaja nog toekomstig was en nog is.

³² Naar zo’n zegening wordt zelfs door Paulus nog verwezen in de Gevangenschapsbrieven, waarin vrijwel nergens enige verwijzing naar de wetgeving te vinden is (zie Ef. 6:2).

³³ *Uit Israëls profetie*, Pauptit 1933, pag.15. Hier geeft Pauptit een reeks ‘ingesneden profetieën’ om daarmee aan te tonen dat tussen twee delen van dezelfde profetie een tijdsverschil van eeuwen kan zitten.

In Jeremia 31 wordt geprofeteerd dat het Nieuwe Verbond³⁴ gesloten wordt met Juda en Israël, met meteen daarop een beschrijving van de feitelijke verandering in de relatie tussen Yahweh en Israël. *Allen* in Israël zullen dan Yahweh 'kennen', wat duidt op een feitelijke huwelijksrelatie. Het Nieuwe Verbond is evenwel al enige tijd geleden verordend,³⁵ zoals we zullen zien, maar van de feitelijke gevolgen voor Israël is tot op de dag van heden niets te merken. Daartoe zal Israël zich in de eerste plaats moeten bekeren en zal het gemaakt moeten worden tot één volk in het beloofde land en geregeerd moeten worden door één koning, David (zie Ezech. 37:22-25; Hos. 3:5). Dan zal er nóg een verbond worden gesloten, namelijk het Verbond des Vredes, waarmee een werkelijke, voor het volk en de rest van de wereld merkbare, relatie met Yahweh tot stand wordt gebracht. Dan kan en zal God weer te midden van Zijn volk wonen (Ezech. 37:26-28).

Slechts weinigen zullen moeite hebben met de conclusie dat van een feitelijke relatie tussen Israël (de twaalf stammen!) en zijn God op dit moment geen sprake is. Een enkeling is het er niet mee eens en wijst op de bijzondere wijze waarop Juda in de 20^e eeuw is teruggekeerd naar het land dat aan Abraham en zijn nageslacht onder ede was beloofd. Zij zien echter over het hoofd dat Jeremia 31, maar ook Romeinen 11, spreken over een verlossing van geheel Israël, dus inclusief de nu nog verdwenen tien stammen. Anderen hebben geopperd dat de tien stammen helemaal niet zijn verdwenen, maar dat we ze kunnen vinden in West-Europa en Noord-Amerika. De (vooral economische!) welvaart van deze gebieden en de bekering van de inwoners ervan tot het (protestantse) Christendom zouden dan duiden op Gods bemoeienissen met Zijn volk Israël. Maar zelfs al zouden de tien stammen zijn te identificeren met volken van Europa en Amerika, dan is toch aan ten minste één voorwaarde niet voldaan, namelijk dat voorafgaande aan het Verbond des Vredes (het feitelijke herstel van de relatie tussen God en Zijn volk) alle twaalf stammen bijeengebracht moeten worden in het beloofde land en dat ze geregeerd zullen worden door één koning, namelijk David. Van een totale vervulling van Jeremia's profetie is, objectief gezien, geen sprake in onze dagen. Voor hen die de bedeling van de Verborgenheid hebben leren kennen, is dat ook logisch.

Als we gezien het bovenstaande concluderen dat Israël nu nog niets ervaart van het Nieuwe Verbond, blijft ons nog over aannemelijk te maken dat de Nieuwe Beschikking al verordend is. Daarmee zouden we de woorden uit het derde hoofdstuk van Hosea hebben verklaard, namelijk dat eerst de formele relatie hersteld is en dat eerst lange

³⁴ Ook het Nieuwe Verbond is een beschikking: God schrijft *Zijn wetten* in de harten van de Israëlieten; zij moeten aan Zijn wil voldoen. Er is hier geen tweezijdige overeenkomst, maar een van harte instemmen met de wetten die God heeft opgelegd.

³⁵ In Mattheüs 5-7 (de Bergrede) vinden we de wetten die worden opgelegd in het laatste der dagen.

tijd ('vele dagen', Hos. 3:3) daarna de feitelijke verhouding zal worden hersteld. We lezen:

"En Hij nam een brood, sprak de dankzegging uit, brak het en gaf het hun, zeggende: Dit is mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt; doet dit tot mijn gedachtenis. Evenzo de beker, na de maaltijd, zeggende: Deze beker **is het nieuwe verbond in mijn bloed**, die voor u uitgegoten wordt" (Luc. 22:19,20).

Bij het 'laatste avondmaal' zegt de Here Jezus dat de inhoud van de beker waaruit na de maaltijd werd gedronken, het Nieuwe Verbond in Zijn bloed vertegenwoordigt. Dit kan niet anders dan vooruitzien op de bloedstorting op Golgotha. In I Corinthe 11 zien we dat duidelijker.

"Evenzo ook de beker, nadat de maaltijd afgelopen was, en Hij zeide: Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed, **doet dit**, zo dikwijls gij die drinkt, **tot mijn gedachtenis**. Want zo dikwijls gij dit brood eet en de beker drinkt, verkondigt gij **de dood des Heren**, totdat Hij komt" (I Cor. 11:25,26).

Het Nieuwe Verbond is in het bloed van de Heer. Zoals veel Bijbelse beschikkingen, is ook deze met bloedstorting bevestigd.³⁶

"Want waar een testament is, moet noodzakelijk van de dood van de erflater melding gemaakt worden. Een testament toch wordt alleen van kracht, indien er iemand gestorven is, daar het nog geen gevolg heeft, zolang de erflater leeft" (Hebr. 9:16,17).

De vertaling van deze tekst laat niet de juiste betekenis zien. In de eerste plaats wordt hier *DIATHEKE* onnodig vertaald met 'testament'.³⁷ Het woord betekent 'verbond', of beter: 'beschikking'.³⁸ Nu is het merkwaardig dat het woord 'erflater' wordt gebruikt in verband met een beschikking. Dat zal denk ik ook wel de reden geweest zijn dat 'testament' als vertaling is gekozen, want daar kunnen we ons wél een erflater bij voorstellen. Het woord dat vertaald is met 'erflater', *DIATHEMENOS* is een deelwoordsvorm van *DIATITHEMAI*, dat steeds in verband met verbonden³⁹ gebruikt

³⁶ Zie onder meer Ex.24:8.

³⁷ 'Testament' geeft evenwel een aspect van *DIATHEKE* weer, dat niet gevonden wordt in het woord 'verbond', namelijk de eenzijdigheid van de 'wilsbeschikking'. In een testament zijn er geen twee partijen die zich met elkaar verbinden, maar bepaalt één partij, de erflater, wat er met zijn nalatenschap moet gebeuren en welke rol de andere partij(en) daarin spelen.

³⁸ Zo is het ook vertaald in: Matt. 26:28; Marc. 14:24; Luc. 1:72;22:20; Hand. 3:25; 7:8; Rom. 9:4; 11:27; I Cor. 11:25; II Cor. 3:6,14;; Ef. 2:12; Hebr. 7:22; 8:6, 8, 9(2x), 10; 9:4(2x), 15(2x), 20; 10: 16, 29; 12:24; 13:20; Openb. 11:19. Alleen in Gal.3:15, 17; Hebr.9:16,17; is de afwijkende vertaling 'testament' gekozen. In Gal. 4:24 ten slotte, is *DIATHEKE* vertaald met 'bedeling'..

³⁹ Zie bijv. Hand. 3:25 ([verbond] maken); Hebr. 8:10 (verbinden); 10:16 (verbinden).

wordt en dat goed vertaald kan worden met 'ordenen', of 'verordenen'. Bullinger vertaalt *HO DIATHEMENOS* met 'het aangewezen (offer)' en laat deze verzen als volgt luiden:

"Want waar een verbond gemaakt wordt, moet noodzakelijk de dood van het aangewezen (offer) ingebracht worden; een verbond toch wordt alleen van kracht, door gestorven (offers of slachtoffers), daar het nog geen gevolg heeft, zolang het aangewezen (offer) leeft."⁴⁰

Zowel het Oude (Ex. 24) als het Nieuwe Verbond werden van kracht door de dood van (de daartoe aangewezen) offers, het Oude na het vergieten van het bloed van stieren en bokken (Hebr. 9:19), het Nieuwe door het bloed van de Here Jezus (Matt. 26:28; Hand. 20:28; Hebr. 13:20).

Een ander voorbeeld van zo'n bekrachtiging door de dood van een 'aangewezen' offer vinden we in Jeremia 34:12 v.v. Het volk had, in overeenstemming met de Wet, een 'verbond' gesloten om Israëlieten die zich als slaaf hadden moeten verkopen, weer vrij te laten. We zien het karakter van *BERITH* in deze geschiedenis heel duidelijk. Er was al een wet die vrijlating na zes jaar slavendienst van een Israëliet beval (Ex. 21:2). Het volk verbond zich nu formeel door een op de wet gebaseerde beslissing om zich ten opzichte van hun slaven aan Gods Wet te houden. Deze beschikking werd bekrachtigd door het offer van een kalf dat in tweeën werd gedeeld. Zij die de beschikking hadden verordend liepen daar tussendoor (vgl. Gen. 15:17!). Achteraf voelden de koning en zijn volk zich helemaal niet meer gebonden aan deze beschikking en daarom dreigt de Heer:

"Ik zal de mannen die mijn verbond hebben overtreden, die de bepalingen van de verbintenis welke zij voor mijn aangezicht gesloten hadden, niet hebben gestand gedaan, maken als het kalf dat zij in tweeën deelden en tussen welks stukken zij doorgingen" (Jer. 34:18).

De brief aan de Hebreeën getuigt vooral van het bloed van het Nieuwe Verbond dat reeds gestort was op het moment dat die brief werd geschreven. De beschikking was dus al op dat moment van kracht. Daarom worden zij voor wie het Nieuwe Verbond verordend is ook opgeroepen deze *beschikking* en de dood van de 'Aangewezene' te gedenken door deelname aan de Tafel des Heren. Wellicht ten overvloede merk ik hier op dat wij, als leden van het Lichaam van Christus, niet zijn onderworpen aan (de wet van) het Nieuwe Verbond. Dat wil overigens niet zeggen dat het bloed van de Heer voor ons geen betekenis heeft. Die is voor ons echter anders dan voor Israël.

"Maar thans in Christus Jezus zijt gij, die eertijds veraf waart, dichtbij gekomen door het bloed van Christus" (Ef.2:13).

⁴⁰ *How to Enjoy the Bible*, Bullinger, repr. 1974, Bagster, p.197.

De verzoening van de gehele schepping met God, dus ook die van ons, is tot stand gekomen door hetzelfde bloed waarmee het Nieuwe Verbond met Israël is gesloten. Deze verzoening betekende tevens het tenietgaan van de scheiding tussen Israël en de volken (zie ook Col. 1:20), waardoor in de huidige bedeling Israëlieten op dezelfde wijze behouden kunnen worden als de volken.

In Hebrreeën 8 en 9 gaat de apostel Paulus uitgebreid in op de totstandkoming van het Nieuwe Verbond, waarvan Christus de Middelaar is. Er blijkt uit niets dat Israël nog lange tijd zou moeten wachten op de formele ratificatie daarvan. Integendeel: Paulus spreekt op meer plaatsen al van de gevolgen van dit verbond voor Gods volk, als hij citeert uit Jer. 31. Toch is juist van *de gevolgen* zo weinig zichtbaar geworden dat de kerk de verleiding niet heeft kunnen weerstaan te beweren dat Gods verbond niet met Israël, maar met de kerk gesloten. Maar de beloften aan Israël, evenals al Zijn beloften, zal God nakomen. Wat aan Israël beloofd is, zal niet door anderen worden ontvangen.

Hoewel Israël al lange tijd een verbond heeft met Yahweh door de dood van de Here Jezus, heeft het daarvan dus de zegeningen nog niet ervaren. De enige uitzondering daarop zijn in zekere zin de gelovigen uit Israël in de tijd van de Handelingen. Zowel Petrus, Jacobus, Judas en Johannes, apostelen der besnijdenis, als Paulus, de apostel der heidenen, passen de beloften uit het Oude Testament toe op de gelovige Israëlieten uit hun tijd. Maar over het Nieuwe Verbond wordt niet meer gerept in de brieven die Paulus heeft geschreven tijdens de bedeling der Verborgenschap. We zien dus dat er tussen het moment van de bekrachtiging van het Verbond en de tijd dat Israël werkelijk de zegeningen daarvan gaat ervaren, inmiddels twintig eeuwen zijn verstreken. Voor alle duidelijkheid: het Nieuwe Verbond ziet op de relatie tussen Yahweh en Israël als Gods *echtgenote* en dat staat op zich los van het feit of de tien stammen van Israël al dan niet het *volk* van God zijn.

Het volk Israël heeft vanaf de Sinai nooit zonder verbond met God geleefd, maar het heeft lange tijd van het Oude Verbond niets ervaren door ongehoorzaamheid. Ook van het Nieuwe Verbond heeft nauwelijks iemand iets gemerkt door de onwil zich te bekeren. Zo zien we dat het formele huwelijk van God met Israël heeft geduurd van de Sinai tot op de dag van vandaag, maar dat dit volk nu al 'vele dagen' wacht totdat Hij tot hen komt 'als de regen, als de late regen, die het land besproeit' (Hos. 6:3).

HET FEITELIJKE HERSTEL

We hebben er al op gewezen dat er een tijd zal aanbreken dat Israël weer naar de intieme omgang met Yahweh zal verlangen. Dan zullen ook de zegeningen van het Nieuwe Verbond door hen ervaren gaan worden. De vraag is nu wanneer dit gaat

gebeuren. We zien in Hosea 6:1-3 de volgorde van een aantal belangrijke gebeurtenissen.

“Komt, laat ons wederkeren tot Yahweh! Want Hij heeft verscheurd, en zal ons helen; Hij heeft geslagen, en zal ons verbinden. Hij zal ons na twee dagen doen herleven, ten derden dage zal Hij ons oprichten, en wij zullen leven voor zijn aangezicht. Ja, wij willen Yahweh kennen, ernaar jagen Hem te kennen. Zo zeker als de dageraad is zijn opgang. Dan komt Hij tot ons als de regen, als de late regen, die het land besproeit” (Hos. 6:1-3).

Zodra er getallen voorkomen in de Bijbel, moeten we voorzichtig worden. Velen hebben Bijbelse getallen aangegrepen om toekomstige gebeurtenissen te kunnen ‘voorspellen’ en data te berekenen. Dat is op zich niet verkeerd of on-Bijbels, want dat heeft Daniël bijvoorbeeld ook gedaan (Dan. 9:2), toen hij op grond van de profetieën van Jeremia (II Kron. 36:21; Jer. 25:11,12; 29:10) wist dat de tijd voor Juda was aangebroken waarin God Zich weer zou ontfermen over de twee stammen. Maar als we willen ‘rekenen’ op grond van de Schrift, moeten we goed beseffen waar we mee bezig zijn. In de eerste plaats moeten we precies weten op wie en op welke tijd of bedeling de profetie betrekking heeft. Vervolgens zullen we, zoals Daniël dat kon, met zekerheid moeten kunnen zeggen met welke tijdseenheden we moeten rekenen. Jeremia liet er geen twijfel over bestaan dat de ballingschap van Juda zeventig *jaren* zou duren. De reden daarvoor vinden we in II Kronieken 36:21. De zeventig ‘zevens’ in Daniël 9 kunnen we alleen maar opvatten als zeventig perioden van zeven jaar, omdat de directe context ons daar aanleiding toe geeft.⁴¹

Als Hosea spreekt van twee, drie dagen, is het uiterst riskant hier iets anders te lezen dan wat er staat. Er is geen aanleiding in de directe context, noch in de rest van de Bijbel, om hier voor ‘dagen’ te lezen ‘millennia’, zoals wel gebeurt. De uitleg is wel dat ‘twee dagen’ (van duizend jaar), de periode aangeven tussen het begin van de bedeling van de Verborgenheid en het herstel van Israël. De derde dag zou dan betrekking hebben op het Duizendjarig Vrederijk. Dat kan om verschillende redenen niet kloppen. In de eerste plaats wordt geen rekening gehouden met de 490 jaar die God apart heeft gehouden voor zijn volk en waarvan Daniël spreekt. Van 61 na Christus (het vermoedelijke begin van de bedeling van de Verborgenheid) tot het begin van de derde dag, het Duizendjarig rijk, zijn nu al 1937 jaar verstreken. Als het herstel van Israël op dit moment, in 1998, zou beginnen, zou het Duizendjarig Vrederijk pas op z’n vroegst aanvangen in het jaar 2488 (1998 + 70 x 7 = 2488). Dat zou dus zijn na ± 2½ ‘dag’ gerekend vanaf 61 n.Chr. en niet na 2 millennium-dagen. Een ander probleem is dat de tegenwoordige bedeling niet voor niets met de uitdrukking ‘de Verborgenheid’ wordt aangeduid. Er was daarvan nog niets bekend

⁴¹ Zie *De Zeventig Zevens in Daniël 9*, Lachai Roi.

tot het aan Paulus werd geopenbaard, dus het is niet erg waarschijnlijk dat Hosea al wist van de lengte van een verborgen periode waarin Israël 'dood' zou zijn.

De voornaamste tegenwerping vinden we echter in de tekst zelf, waar niet gesproken wordt van perioden van duizend jaar, maar van dagen. Hosea 6:1 begint met de *bekering* van geheel Israël. 'Doen herleven' en 'oprichten' zijn daar de gevolgen van. De herleving van Israël vindt volgens de woorden van de Heer plaats *in enkele dagen* en niet gedurende of na duizenden jaren na Israëls bekering! 'Doen herleven' en 'oprichten' zijn het gevolg van de genezing ('Hij... zal ons helen', vers 1) die volgt op Israëls verlangen om terug te keren tot Yahweh. De twee, of drie dagen, slaan op Israëls herleving en niet op Israëls verlangen om terug te keren tot God. Hosea zegt hier niets anders dan wat andere profeten ook hebben gezegd, namelijk dat Israëls herstel direct volgt op de bekering.

"Komt dan tot berouw en bekering, opdat uw zonden uitgedelgd worden, opdat er tijden van verademing mogen komen van het aangezicht des Heren" (Hand. 3:19);

"**Bekeer u**, Israël, tot Yahweh, uw God, want door uw ongerechtigheid zijt gij gestruikeld... Ik zal hun afkerigheid **genezen**, Ik zal hen vrijwillig liefhebben, want mijn toorn keert zich van hen af. Ik zal zijn als de dauw voor Israël, hij zal bloeien als een lelie, en zijn wortelen uitstrekken als de Libanon. Zijn loten zullen uitlopen; zijn pracht zal zijn als die van een olijfboom en zijn geur als die van de Libanon. Zij die in zijn schaduw wonen, zullen weer koren verbouwen. Ja, zij zullen bloeien als een wijnstok, beroemd als de wijn van de Libanon" (Hos. 14:2,5-8).

De twee à drie dagen in Hosea 6:2 kunnen in het licht van de context niet anders betekenen dan 'een korte tijd'. Opmerkelijk is dat een heel belangrijk hoofdstuk over het herleven van Israël, Ezechiël 37, de opstanding weergeeft in *drie fasen*. De eerste fase is 'de beenderen voegden zich aaneen' (vers 7), de tweede is 'er kwamen spieren op, en vlees, en er trok een huid overheen' (vers 8) en ten slotte, 'de geest kwam in hen en zij herleefden en gingen op hun voeten staan' (vers 10). Ezechiël 37 wekt niet de indruk dat de herleving van het huis Israëls enkele millennia in beslag zal nemen.

De Heer laat er geen twijfel over bestaan wie met de beenderen worden bedoeld, ofwel wie het is die genezing en opwekking nodig heeft:

"Voorts zeide Hij tot mij: Mensenkind, deze beenderen zijn **het gehele huis Israëls**.... Zo zegt de Here Yahweh: zie, Ik open uw graven en zal u uit uw graven doen opkomen, o mijn volk, en u brengen naar het land Israëls... Ik zal mijn Geest in u geven, zodat gij herleeft en Ik zal u doen wonen in uw land..." (Ezech. 37:11-14).

Yahweh doet het volk herleven op een wijze die onomstotelijk vaststelt dat Hij het is Die Israël herstelt. Vanaf Ezechiël 37:15 wordt een nadere uitleg gegeven van Israëls herstel. Het begint met het samenvoegen van de koninkrijken Juda en de verloren tien stammen van Efraïm. Pas dan is Efraïm weer volk van God, omdat ze samengevoegd worden met het volk Gods Juda (37:22). Dan zullen ze vergaderd worden onder één koning,

“En mijn knecht David zal koning over hen wezen; één herder zal er voor hen allen zijn. Zij zullen naar mijn verordeningen wandelen en naarstig mijn inzettingen onderhouden” (Ezech. 37:24).

Dan zal ook het ‘verbond des vredes’ worden gesloten. Israël zal de vrede van Yahweh kennen en leven in gemeenschap met Hem.

“Ik zal met hen een verbond des vredes sluiten, een eeuwig verbond⁴² met hen zal het zijn; Ik zal hun een plaats geven, hen vermeerderen en mijn heiligdom voor eeuwig te midden van hen stellen. **Mijn woning zal bij hen zijn;** Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn” (Ezech. 37:26,27).

Yahweh zal weer wonen temidden van zijn volk en Israël zal optreden als priesters voor de volken. Daarvan is in de huidige bedeling geen sprake, want de Joden nemen geen bijzondere positie in onder de volken, met dien verstande dat Juda weliswaar het volk Gods is, maar het ervaart daarvan in praktische zin niets.

Ten slotte spreekt wat we in Hosea 3:3 lezen voor de ‘uitleg’ dat dagen niets anders betekent dan dagen.

“En ik zeide tot haar: Vele dagen zult gij blijven zitten; gij zult geen ontucht bedrijven, geen man toebehoren; en ook ik zal tot u niet komen.”

In dit vers kan men slecht onder dagen millennia verstaan. In Hosea 6 vinden we wat er zal gebeuren nadat Israël ‘vele dagen’ is blijven zitten, de periode tussen het Nieuwe Verbond en het feitelijke herstel van Gods relatie met Israël. Dat herstel zelf neemt, zodra Israël na ‘vele dagen’ gaat verlangen naar de ‘kennis van Yahweh’, maar enkele dagen in beslag.

Om op de vraag terug te komen, wanneer dit alles zal gebeuren, moeten we ons houden aan wat de Schrift daarvan zegt. Het is niet altijd eenvoudig om de toekomstige gebeurtenissen in chronologische volgorde te zetten, maar ik denk dat wat Maleachi in de twee laatste verzen van ons Oude Testament heeft geschreven

⁴² ‘Eeuwig verbond’, dat is ‘de verordening van de aion’, dat wil zeggen Gods wetten voor die aion, zoals we ze vinden in de Bergrede (Matt.5-7).

over de komst van Elia, het eerste zal zijn wat wij zullen merken van de naderende bekering en herleving van Israël.

“Zie, Ik zend u de profeet Elia, voordat de grote en geduchte dag van Yahweh komt. Hij zal het hart der vaders terugvoeren tot de kinderen en het hart der kinderen tot hun vaders, opdat Ik niet kome en het land treffe met de ban” (Mal. 4:5,6).

De Here Jezus zegt daarover:

“**Elia zal wel komen en alles herstellen**, maar Ik zeg u, dat Elia reeds gekomen is en zij hebben hem niet erkend, maar met hem gedaan al wat zij wilden. Zo zal ook de Zoon des mensen door hen moeten lijden” (Matt. 17:11,12).

De woorden van de Here Jezus behoeven misschien enige uitleg. Hij spreekt over Elia, die komen zal voordat Yahweh's Dag aan zal breken. Vervolgens past Hij deze woorden toe op Johannes de Doper. In Johannes 1:21 staat echter dat Johannes van zichzelf wist dat hij Elia niet was. Maar Johannes was gekomen:

“... in de geest en de kracht van Elia, om de harten der vaders te keren tot de kinderen en de ongehoorzamen tot de gezindheid der rechtvaardigen, ten einde voor de Here een weltoegerust volk te bereiden” (Luc. 1:17).

Ondanks dat hebben velen in Israël hem niet erkend als de wegbereider. Dat hebben ze ook met de Here Jezus niet gedaan. Overigens vinden we in Lucas 1:17 een uitleg van Maleachi's woorden. Elia zal komen om de harten van de vaders te maken tot harten van kinderen. Dat is de enige manier om in te kunnen gaan in het koninkrijk (Luc.18:17). Hij zal de harten van kinderen de gezindheid van rechtvaardigen geven, ‘ten einde voor de Here een weltoegerust volk te bereiden’! Elia verkondigt aan een volk dat zich voortdurend heeft verzet tegen zijn Heer onderwerping aan God. En men zal luisteren en geloven in de woorden van deze grote profeet.

Wanneer zal Israël weer herleven? Dat gebeurt binnen korte tijd nadat het zich op de woorden van Elia heeft bekeerd en het verlangen heeft uitgesproken ‘ik wil heengaan en terugkeren tot mijn eerste man, want toen had ik het beter dan nu’ (Hos. 2:6). In welk jaar dat zal gebeuren, kunnen we niet berekenen. Wel kunnen we aan de hand van gedeelten als II Timotheüs 3:1-9 vaststellen dat er spoedig een einde zal komen aan de huidige vorm van Gods bestuur. Deze duurt ‘tot de dag van Christus Jezus’ (Fil.1:6,10), dat is de dag (de periode) waarop Hij zal regeren vanuit de hemel, de tijd die het koninkrijk der Hemelen genoemd wordt en waarin Israël hersteld zal zijn.

DE ROMEINSE BALLINGSCHAP

We blijven wellicht nog met de vraag zitten hoe we de verwoesting van Jeruzalem en de tempel moeten zien in het licht van de profetieën. Als Juda op dat moment nog

het volk van God was, hoe moeten we dan de gebeurtenissen in 70 n.Chr. zien? In de eerste plaats dienen we te bedenken dat Juda nog steeds volk van God was toen het in Babylonische ballingschap werd weggevoerd. Toen is het volk te midden van vreemde volken bewaard gebleven en ‘niet door boog of zwaard of oorlogstuig, door paarden of door ruiters’ (Hos. 1:7) verlost en teruggekeerd naar Israël. Kennelijk heeft de wegvoering van *Juda* in ballingschap niets te maken met een Lo-Ammi periode. De Romeinse overheersing van Israël, voorafgaand aan de verwoesting van Jeruzalem, is ook geen aanwijzing voor een Lo-Ammi periode, want gedurende heel Israëls geschiedenis is er regelmatig voor langere of kortere tijd overheersing geweest door de buurvolken. Dat had dan te maken met de ongehoorzaamheid van Gods volk. In de tijd der Richteren lezen we bijvoorbeeld van vijf van dergelijke perioden, in totaal 93 jaar. Toch was Israël gedurende die tijd Gods volk.⁴³ De verwoesting van Jeruzalem en de verstrooiing van de Joden hebben te maken met wat we in Hosea 2:1 hebben gelezen. Israël is weliswaar Yahweh’s vrouw, maar Gods volk gedraagt zich niet zo. De ‘vervreemding’ tussen God en Zijn volk was zodanig dat de Heer zegt:

“... zij is mijn vrouw niet, en Ik ben haar man niet...”.

Gedurende de tijd dat Israël Yahweh niet kent, noch dat verlangen heeft, treedt Hij niet op als Israëls man en moet het volk als het ware zichzelf maar redden. Dat is de reden dat de Romeinen Jeruzalem konden innemen, de tempel verwoesten en dat het land werd overgegeven in de handen van de heidenen. Maar God ontfermt Zich wel over Zijn volk Juda. Het is als volk al gedurende 2.000 jaar herkenbaar gebleven tussen de andere volken. Als volk is Juda nooit vergaan, ondanks het feit dat het lange tijd geen grondgebied en geen vorst had, geen gemeenschappelijke cultuur of taal en het bovendien niet kon beschikken over een centraal heiligdom om God te dienen. De terugkeer van Joden naar het land Israël, voornamelijk vanaf het begin van deze eeuw, is voor mij een aanwijzing dat Juda altijd het volk Gods is gebleven.

TEN SLOTTE

Tijdens het bestuderen van het onderwerp van deze brochure heb ik mij erover verbaasd dat het onderscheid tussen Juda en Efraïm, dat zo voor de hand ligt, bij zo weinigen bekend is gebleken. Deze studie is dan ook niet meer dan een eerste aanzet tot een verder nadenken over de gevolgen van het onderscheiden van deze ‘dingen die verschillen’. Een aantal zaken is voor mij duidelijk geworden toen ik zag dat Lo-Ammi slechts betrekking heeft op de tien stammen van Efraïm. Dat Juda het volk van

⁴³ Welch trekt op grond van een wat ongelukkige vertaling van Hand. 13:16-22 (vergelijk de Statenvertaling met de NBG-, of Telosvertaling) de verkeerde conclusie dat in de tijd der Richteren Israël vijf Lo-Ammi perioden heeft gekend, waarin Gods ‘tijdrekening’ stil heeft gestaan. (*An Alphabetical Analysis*, II, 276-286).

God is gebleven, maakt de terugkeer van de Joden naar Israël eenvoudiger te begrijpen. Maar ook Efraïm zal worden verzoend met God en tezamen met Juda worden tot Gods volk. Wat de Heer aan deze wereld zal tonen, door alle twaalf stammen van Israël te brengen op de positie waar het thuishoort, zal ontzagwekkend zijn. Iedereen zal beseffen dat Hij Yahweh is, de God van Israël.

“Yahweh, Gij zijt mijn God, U zal ik verheffen, uw naam loven, want Gij hebt wonderen gedaan, raadsbesluiten uit een ver verleden in waarheid en trouw volvoerd” (Jes. 25:1).